

Letni program dela naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2012

Koper, december 2011

Predlog programa pripravili:

Nataša Šalaja, Borut Mozetič, Bojana Lipej, Tadeja Oven
DOPPS, december 2011

KAZALO

I. PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA.....	4
II. UVOD	5
III. PREDVIDENI CILJI IN UKREPI V LETU 2012	7
Sladkovodno močvirje na Bertoški bonifiki	7
Cilj 1: Do konca marca 2007 ustvariti in kasneje upravljati 12 ha odprtih sladkovodnih površin in trstičja na Bertoški bonifiki, primernih za gnezdenje čapljice in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami, kot tudi za vodne ptice na selitvi in prezimovanju	7
Cilj 2: Do konca marca 2007 oblikovati in kasneje upravljati 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov, primernih za gnezdenje polojnika, kot selitvena postaja ter kot prezimovališče za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot sta žvižgavka in raca žlicarica	13
Laguna	18
Cilj 3: Obnoviti polnaravne funkcije in pogoje v brakični laguni z odstranitvijo 200.000 m ³ sedimenta iz lagune, oblikovati osrednjo poglobitev in sekundarne kanale v letu 2007, ki bodo omogočali plimovanje in pretok vode po celem vodnem telesu z namenom vzpostavitve ponovne povezave z morskim ekosistemom ter povečanja nacionalno pomembnih populacij prezimujočih ptic, kot so liska, race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem	18
Cilj 4: Obnoviti, oblikovati in povečati habitate ob robu lagune, in sicer 25 ha slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije, 1,5 ha morskih močvirij z obmorskim ločkom in 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije do konca aprila 2007	20
Cilj 5: Upravljati robne habitate z namenom povečanja gnezdeče populacije beločelega deževnika (5-10 parov) in zagotoviti ustrezne pogoje za gnezditve male čigre	21
Jezerce	24
Cilj 6: Upravljati in vzdrževati Jezerce in obrobno trstičje za gnezdenje 1-3 parov čapljice, 8-10 parov rakarjev, 6-10 parov svilnic ter drugih močvirskih ptic	24
Kakovost in količina vode	26
Cilj 7: Izboljšati in vzdrževati potrebno kakovost in količino vode za vzpostavitev in ohranjanje ugodnih ekoloških pogojev in statusa habitatov na območju celotnega rezervata	26
Obiskovalci	30
Cilj 8: Razviti in vzdrževati pozitivno podobo rezervata pri glavnih ciljnih skupinah (obiskovalci, lokalno prebivalstvo) in pri javnih službah	30
Cilj 9: Do konca leta 2009 zgraditi načrtovano parkovno infrastrukturo (informacijski center, centralna opazovalnica, opazovalni stolp, učne poti z opremo, itd.), ki bo ljudem omogočala kakovostno doživljanje narave in jim posredovala ključna sporočila	35
Cilj 10: V letu 2007 pripraviti vsebinske programe za obiskovalce rezervata in jih po pripravi stalno izvajati	46
Cilj 11: Vzpodbujati raziskave študentov, dijakov, drugih izobraževalnih skupin in raziskovalnih ustanov v rezervatu	48
Trženje	51
Cilj 12: Ustvarjati prihodek iz virov, skladnih z glavnimi naravovarstvenimi cilji rezervata	51
Ostalo	52
Cilj 13: Izvajati naravovarstveni nadzor za zagotavljanje varstvega režima in ostale upravljalne naloge v skladu z Zakonom o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON-om	52
IV. PREGLED PRIORITET IN KAZALNIKOV USPEŠNOSTI PRI IZVEDBI PROGRAMA V LETU 2012	56
V. PREGLED FINANČNEGA OKVIRA	64
VI. KADROVSKI NAČRT	68
PRILOGA 1 – FINANČNI PLAN REDNE DEJAVNOSTI UPRAVLJAVCA	70

Pojasnilo k opredelitvi ciljev: Cilji izhajajo iz Odloka o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Načrt upravljanja), zato se glasijo na celotno obdobje izvajanja Načrta upravljanja. Upravljalvske strategije in ukrepi, ki so predmet tega programa, se bodo izvajali samo v letu 2012, vendar v širšem okviru doseganja srednjeročnih operativnih ciljev.

I. PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

OSEBNA IZKAZNICA NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK

RAZGLASITVE:

naravni rezervat

(Zakon o naravnem rezervatu Škocjanski zatok; Uradni list RS, št. 20/1998)

ekološko pomembno območje – EPO

(Uredba o ekološko pomembnih območjih; Uradni list RS, št. 48/2004)

posebno varstveno območje – območje Natura 2000

(Uredba o posebnih varstvenih območjih; Uradni list RS, št. 49/2004)

naravna vrednota

(geomorfološka, hidrološka, botanična, zoološka in ekosistemska; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot; Uradni list RS, št. 111/2004)

POVRŠINA NARAVNEGA REZERVATA:

122 hektarjev

UPRAVLJAVEC

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Začasni informacijski center NR Škocjanski zatok

Staničev trg 16, 6000 Koper

Tel.: 05/ 62 60 370

Fax.: 05/ 62 60 369

Gsm: 051/ 680 442

E-pošta: skocjanski@skocjanski-zatok.org

Spletna stran: www.skocjanski-zatok.org, www.ptice.si

DOPPS je nevladna naravovarstvena organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave ter varstva okolja. Je tudi slovenska krovna ornitološka organizacija, ki širom Slovenije združuje preko 1.000 članov. DOPPS je slovenski partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Poslanstvo društva je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem.

Kot koncesionar za upravljanje naravnega rezervata Škocjanski zatok, DOPPS predlaga letni program dela naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2012 na podlagi določil:

- Zakona o naravnem rezervatu Škocjanski zatok (v nadaljevanju: ZNRŠZ, Ur.l.RS, št.20/98),
- Uredbe o koncesiji za upravljanje naravnega rezervata Škocjanski zatok (Ur.l.RS, št.31/99), -
- Odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok,
- koncesijske pogodbe, podpisane med Vlado RS in DOPPS št. 252100-50-85/00 in Aneksa št. 1 k tej pogodbi,
- Odredbe o pogojih obiskovanja in zadrževanja v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. I. RS, št. 58/01),
- Odloka o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Ur.l.RS, št.83/2007) in
- osnutka Uredbe o naravnem rezervatu Škocjanski zatok (v postopku sprejemanja), ki določa, da se zgoraj navedeni odlok o programu varstva in razvoja upošteva kot načrt upravljanja do uveljavitve načrta upravljanja na podlagi te uredbe, za kar je opredeljen rok enega leta po njenem sprejemu.

II. UVOD

Cilji in ukrepi v poglavju III. Predvideni cilji in ukrepi v letu 2012 so navedeni v enakem vrstnem redu, kot v Načrtu upravljanja NR Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011, kar zagotavlja preglednost in primerljivost programov med leti in rezultatov celotnega obdobja izvajanja Načrta upravljanja, katerega veljavnost se zaradi zamud pri sprejemanju nadrejenega pravnega akta – Uredbe o naravnem rezervatu Škocjanski zatok – podaljšuje v leto 2012. Temu vrstnemu redu sledi tudi opredelitev prioritete in kazalnikov uspešnosti v poglavju IV, kot tudi finančni okvir za izvedbo programa v poglavju V, v zadnjem poglavju načrta pa predstavljamo še kadrovski načrt. Pri tem smo smiselno upoštevali navodila ministrstva.

V letu 2012 bomo izvajali tudi dva mednarodna projekta. Ker je le-tem v strukturi načrta upravljanja namenjena posebna upravljavska strategija 13.3., jih tudi v tem programu predstavljamo na tem mestu in ne v posebnem poglavju, kot izhaja iz navodil ministrstva. Pri vsebinah, ki niso določene z načrtom upravljanja, pa sledimo tem navodilom.

UPRAVLJAVSKE PRIORITETE V LETU 2012 S POROČILOM O NJIHOVEM DOSEGANJU V 2011

Nivo pomembnosti posameznih ciljev, upravljaljskih strategij in ukrepov v letu 2012, pripravljen na podlagi sprejetega Načrta upravljanja, je podrobno prikazan v poglavju IV. Pregled prioritete in kazalnikov uspešnosti pri izvedbi programa v 2012. V skladu s tam podanimi izhodišči bo naša energija usmerjena v uresničevanje vseh ukrepov, označenih kot prioriteta 1.

V letu 2012 smo si pri upravljanju naravnega rezervata Škocjanski zatok in uresničevanju drugih zakonsko določenih nalog in nalog, ki izhajajo iz koncesijske pogodbe, zastavili naslednje prioritete:

1. začetek gradnje parkovne infrastrukture v naravnem rezervatu
2012: Uresničevanje ukrepov, natančneje opredeljenih v okviru Cilja 9, z zagotovitvijo čimmanjšega vpliva na varovane vrste in habitate v rezervatu, pa tudi v smeri zagotavljanja dostopnosti, varnosti in izvajanja programov za obiskovalce.

2011: postavljena je bila ista prioriteta, vendar do gradnje objektov zaradi proceduralnih zapletov pri potrjevanju vloge za sofinanciranje projekta še ni prišlo. Podpisana je bila pogodba z izvajalcem inženiringa in nadzora, ki je bil izbran že konec leta 2009, s katerim smo v sodelovanju z MOP začeli pripravo razpisne dokumentacije za gradnjo. Ugotovljeno je bilo tudi, da so nekatere projektne tehnične rešitve že zastarele, tako da teče postopek naročila spremembe projekta v smeri njegove posodobitve.

2. upravljanje habitatov, obnovljenih in vzpostavljenih v okviru obnove rezervata
2012: Uresničevanje ukrepov v okviru Ciljev 1-5 v smeri zagotavljanja ugodnega varstvenega statusa Natura 2000 vrst in habitatov ter ugodnega stanja naravne vrednote Škocjanski zatok, vključno z izvedbo za to potrebnih investicij in določanjem optimalne kombinacije izbranih ukrepov.

2011: Postavljena je bila enaka prioriteta in cilji tudi doseženi. Prioriteta je trajne narave, saj le tako lahko sledimo varstvenimi in razvojnim ciljem rezervata.

3. raziskave in stalni monitoring v rezervatu
2012: Kot kazalniki za spremljanje uspešnosti obnove in upravljanja rezervata (Cilj 1-7).
2011: *Postavljena je bila enaka prioriteta in cilji tudi doseženi, prioriteta je trajne narave.*

4. priprava Programa varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok (načrt upravljanja), predvidoma za obdobje 2013–2022, in njegov sprejem na Vladi RS v roku enega leta po sprejemu Uredbe o NRŠZ.

2011: Med prioritetai je bila priprava NU za petletno obdobje 2012-16, ki pa se je s pripravo nove uredbe o NRŠZ prestavila v leto 2012, samo obdobje NU pa je podaljšano na 10 let.

Glede na realizacijo in načrte do konca leta v času priprave tega načrta bo finančni načrt za 2011 v celoti realiziran v delu, ki se nanaša na plače in materialne stroške, ne pa v delu, ki se nanaša na investicije. V tem delu je bilo naročanje v letu 2011 oteženo zaradi blokade proračuna, saj je kot naročnik v tem delu nastopalo ministrstvo. Dne 26.9.2011 je bila sklenjena pogodba za izdelavo projektne dokumentacije PZI za zapornico na jarku 9, ki bo bistveno olajšala odvodnjo severnega in osrednjega dela sladkovodnega močvirja v skupni vrednosti 4.260€. Dokumentacijo je izbrani izvajalec, podjetje GLG projektiranje d.o.o., izdelal v pogodbenem roku do 30.10.2011. Izvedena so bila tudi dela za elektrifikacijo zapornice na morskem kanalu, stroške pa je krila Mestna občina Koper kot investitor gradnje ankaranske vpadnice, v okviru katere je bila naloga izvedena, tako da predvideno financiranje s strani MOP ni bilo potrebno. DOPPS je v okviru programskih stroškov pokrila stroške priklopa zapornice na električno omrežje, ki je že vzpostavljeno.

III. PREDVIDENI CILJI IN UKREPI V LETU 2012

Sladkovodno močvirje na Bertoški bonifiki

Cilj 1: Do konca marca 2007 ustvariti in kasneje upravljati 12 ha odprtih sladkovodnih površin in trstičja na Bertoški bonifiki, primernih za gnezdenje čapljice in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami, kot tudi za vodne ptice na selitvi in prezimovanju

Upravljalne strategije

1.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje območij s stalno vodo in sestoji trstičja na Bertoški bonifiki

---

Strategija je izvedena, ukrepov v 2012 ne načrtujemo.

1.2. Vgradnja zapornic in drugih vodno-gospodarskih objektov z možnostjo popolne občasne izsušitve območja (dopolnitev)

Ukrepi

- Vgradnja vseh drugih potrebnih cevi, zapornic, sifonov in drugih vodno-gospodarskih objektov

Z namenom trajne vzpostavitve ločenega sistema upravljanja vodnega režima na površinah vlažnih in močvirnih travnikov južnega dela bonifike, na površinah odprte vodne površine na severnem delu bonifike ter sladkovodnega močvirja na območju t.i. »trikotnika« imamo v načrtu izvedbo enostavnega zaporničnega sistema na jarku 9 ter sifone na končnih delih jarkov 10–16. S tem bomo lahko zagotovili hitro odzivnost na nepredvidljive okoliščine (preprečevanje preplavljanja gnezdišč, pojavov botulizma) ter znižali stroške upravljanja vodno-gospodarske infrastrukture v rezervatu in izven njega.

V septembru 2011 smo na podlagi potrjenega Programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2011 pozvali tri potencialne izvajalce k oddaji ponudbe za izdelavo projekta za izvedbo (PZI) enostavnega zaporničnega sistema na jarku 9 v sladkovodnem delu naravnega rezervata. Ker gre za naročilo investicijske narave, je bil naročnik Ministrstvo za okolje in prostor, DOPPS pa je za MOP zbral ponudbe v skladu z JN zakonodajo in na podlagi izhodišč podanih v projektni nalogi ter zaključil postopek in pripravil poročilo o izboru najugodnejšega ponudnika. Na podlagi zbranih ponudb ter ocenjevanja je bilo konkretno javno naročilo oddano najugodnejšemu ponudniku in sicer: GLG Projektiranje d.o.o., s katerim je MOP dne 26.9.2011 sklenilo pogodbo, izvajalec pa je pripravil in predal izdelan projekt za izvedbo zapornice do konca oktobra.

Investitor izvedbe zaporničnega sistema na jarku 9 bo ravno tako MOP. Izvedbo zaporničnega objekta načrtujemo v letu 2012, ko bo investitor izbral najugodnejšega izvajalca del, ki bo zapornice vgradil v času poletne osušitve sladkovodnega dela rezervata ob zagotovljenem gradbenem in projektantskem nadzoru. Naravovarstveni nadzor nad izvedbo del bo izvajal DOPPS, ki bo zagotovil tudi izvedbo načrtovanih sifonov. Po izvedbi bo izdelan tudi Projekt izvedenih del in Projekt obratovanja in vzdrževanja (PID in POV). Tesnitve prostorov med vstavljenimi plastičnimi cevmi in betonskimi prepusti bomo zaključili po izvedbi zaporničnega objekta na jarku 9.

1.3. Oblikovanje vsaj 4 ha trstičja

Strategija je izvedena, ukrepov v 2012 ne načrtujemo.

1.4. Upravljanje trstičja - ohranjanje primerne strukture

Ukrepi

- Nadzor in upravljanje sestojev trstičja in rasti vrbovja

Pregled stanja trstičja bomo opravili konec vegetacijske sezone, ko bomo po potrebi določili tudi predele čiščenja. Trstičje, ki se bo kljub paši širilo v neželene predele, bomo po potrebi odstranili v času poletne izsušitve, in sicer z mulčanjem ali košnjo. Želena strukturo sestojev trstičja bomo pred pašo po potrebi zaščitili s prenosnim električnim pastirjem. Vrbovje, ki sega več kot 1 m nad povprečno višino trstičja oziroma v širino več kot 1 m izven območja dvignjenih predelov, bomo obrezali.

- Vzdrževanje določenega vodnega režima na območju trstičja

Od oktobra do začetka aprila bomo na območjih večjih sestojev trstičja vzdrževali maksimalno globino vode (jesensko-zimsko vodostaj). V tem obdobju bomo skušali zagotoviti čimbolj stabilen vodostaj brez večjih nihanj (po možnosti manj kot ± 10 cm). V tem času bomo po potrebi nivo vzdrževali z dotokom sladke vode iz Rižane. V začetku aprila bomo maksimalni projektirani vodostaj znižali za 20 do 30 centimetrov ter zagotavljali stabilen vodostaj v gnezditvenem obdobju.

Konec julija, oziroma v začetku avgusta bomo začeli gladino vode postopno zniževati, tako da bomo do srede avgusta dosegli zelen poletno nivo. Nato bomo od sredine avgusta do sredine septembra, če bo to mogoče, na območju trstičja vzdrževali minimalno globino vode, lahko pa bomo trstičje tudi popolnoma izsušili za potrebe mulčanja. Na območju sladkovodnega trstičja v »trikotniku« bomo od oktobra do začetka septembra vzdrževali maksimalni nivo vode. V septembru bomo nivo vode na obravnavanem območju za kratek čas znižali na minimum ter v oktobru ponovno napolnili na maksimalni nivo s svežo sladko vodo.

Sredi oktobra (oziroma takoj po opravljenih upravljaljskih posegih: košnja, mulčanje) bomo gladino vode začeli postopno dvigovati, tako da v začetku novembra doseže željen jesensko-zimsko nivo.

1.5. Upravljanje območij s stalno vodo in z otoki

Ukrepi

- Čiščenje dovodnih jarkov

Čiščenje vseh jarkov na območju sladkovodnega dela rezervata bomo opravili s primerno mehanizacijo (košnja robov ter čiščenje sedimenta in rastlinskega materiala) v poletnem času (avgust-september). Čiščenje dna struge in brežin izvajamo v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (POV), Inženiring za vode, 2007.

Čiščenje poteka izmenično, tako da v enem letu nikoli ni očiščen več kot en večji jarek (zbiralni ali glavni dovodni jarek) oziroma dva manjša jarka. Prav tako v enem letu ne očistimo več kot 50% kateregakoli jarka (izmenično si sledijo 30 m dolgi očiščeni in neočiščeni deli jarka).

Odstranjen material bomo nekaj ur pustili ležati v bližini, tako da ga lahko zapusti večina živali, nato pa ga odstranili. Pred čiščenjem bomo vsak jarek, predviden za čiščenje, temeljito pregledali in ohranili morebitne redke ali ogrožene rastlinske vrste. Na glavnem dovodnem jarku bomo redno spremljali stanje vodnih grabelj in jih redno čistili. Ukrepe in dela bomo opravljali v okviru preventivnega vzdrževanja oziroma redne nege jarkov in rek ter kanalov v skladu s POV.

Za vzdrževanje jarkov v letu 2012 načrtujemo najem storitve manjšega bagra za odstranjevanje rastlinskega materiala z dna jarkov ter manjša zemeljska dela ter popravila (prehodi za pašno živino, vzdrževanje jarkov...). V letu 2012 načrtujemo tudi čiščenje končnih delov jarkov 10–16 ter izvedbo jarka, ki bo povezal območje z globjo vodo pred zastiralnimi nasipi 5, 6 in 7 z jarkom 9.

- Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur

Nadzorniki bodo redno pregledovali vse zapornice, sifonske pipe, jarke in nasipe ter nadzorovali njihovo delovanje. Morebitne manjše napake bodo redno odpravljali, na večje pa pravočasno opozorili strokovnega vodjo rezervata. Dela opravljamo v okviru naravovarstvenega nadzora in v skladu s POV.

Pri vseh prepustih z zapornicami je obratovanje ročno, brez avtomatike. Pri preventivnem vzdrževanju zaporničnih objektov (prag na Ari, prepusti z zapornicami) načrtujemo v letu 2012 naslednje aktivnosti:

- pregledati, da v območju objektov ni nanesenega materiala (npr. vejevje) – enkrat mesečno
- dvigniti oz. spustiti zapornico – enkrat mesečno
- namazati vodila, zamenjati mazivo – enkrat letno
- vzdrževanje po navodilih proizvajalca

V letu 2012 bomo vodili Dnevnik obratovanja in vzdrževanja, v katerega bomo poleg rednega upravljanja v skladu s Programom varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Načrtom upravljanja) vpisovali tudi vzdrževalna dela v skladu s POV.

- Upravljanje vodno-gospodarskih objektov za zagotavljanje določenega vodnega režima

Glej točko 1.4. Upravljanje s trstičjem - ohranjanje primerne strukture: Vzdrževanje določenega vodnega režima na območju trstičja.

- Nadzor zaraščanja niza otočkov na območju plitve vode in čiščenje vegetacije po potrebi

Na podlagi upravljalških izkušenj iz preteklih let bomo tudi v letu 2012 otočke pokosili enkrat, in sicer v času poletnega znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja. Zaraščanje otočkov bomo preprečevali tudi z nadzorovano pašo.

- Košnja in mulčanje zaraščajočih se predelov

Na podlagi upravljalških izkušenj iz preteklih let smo ugotovili, da je treba enkrat letno pokositi ali mulčati tudi območja z globoko vodo, saj z upravljanjem vodnih nivojev ni mogoče v celoti nadzirati zaraščanja. Košnjo oziroma mulčanje teh predelov bomo izvajali na osnovi stalnega nadzora in ugotovitev nadzorne službe. V letu 2012 bomo košnjo in mulčanje obravnavanega območja predvidoma opravili v času znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja v septembru.

- Monitoring Are na območju izven rezervata

Štirikrat letno bomo v okviru naravovarstvene službe pregledali strugo Are, gorvodno do zaporničnega sistema pri Turku in o v primeru posebnosti obvestili pristojno službo (ARSO – Območna pisarna Koper).

1.6. Upravljanje morskega močvirja na območju trikotnika

Ukrepi

- Pridobitev pristojnosti za upravljanje območja trikotnika

Glej točko 13.4. – Učinkovito upravljanje rezervata.

- Monitoring morskega močvirja z obmorskim ločjem

V letu 2012 ne načrtujemo posebnih aktivnosti z upravljanjem obravnavanega območja, saj dosedanja opažanja podpirajo dosedanjo strategijo ohranjanja območja brez ukrepov. Nadaljnje ukrepe bomo določili v naslednjem načrtu upravljanja.

1.7. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Ukrepi

- Monitoring ptic na celotnem območju naravnega rezervata

Monitoring ptic bo v Škocjanskem zatoku dalje potekal po metodologiji, ki jo uporabljamo od leta 2008 in bo v takšnem obsegu izveden v celotnem rezervatu, tako da spodaj navedeni opis velja tudi za ukrepe monitoringa ptic v okviru ostalih strategij. Tako pridobljene podatke bomo vnašali in obdelovali v bazi, ki jo vodimo s pomočjo programske opreme Wildlife Recorder in D-map, ki omogočata uporabniku prijazno hranjenje in obdelavo podatkov monitoringa.

Monitoring ptic bo v letu 2012 sestavljen iz naslednjih sklopov:

1) Tedenski popis (zbirni obrazec, sestavljen iz tedenskega in dnevnih obrazcev za obdobje enega tedna – heptade):

- Totalni popis, ki se izvaja enkrat tedensko po vseh popisnih površinah (tedenski obrazec):
  - o Laguna: A in B; območje A zavzema predel izlivnega dela stare struge Badaševice in laguno do linije »Rtiček« – stik Jezerce/Laguna; območje B zavzema ostali del lagune vključno z morskim kanalom in izlivnim delom Are;
  - o Jezerce: območje vodne površine Jezerca in kopnega dela rezervata do izlivnega dela Are;
  - o Bonifika: C, D, E in F; območje C in D zavzema vlažne močvirne travnike južnega dela bonifike (opazovalnici 1 in 2); območje E zavzema predel sladkovodnega močvirja z globjo vodo na severnem delu bonifike (opazovalnici 3a in 4); območje F zavzema predel sladkovodnega močvirja s trstičjem v »trikotniku« (opazovalnica 3b);
  - o Ara: območje struge Are z obrežjem znotraj meje rezervata vključno s pasom grmovne in drevesne vegetacije ter trstičja na levem bregu izlivnega dela Are.
- Dnevni popisi – naključno dnevno zbiranje podatkov (dnevni obrazec) na zgoraj opisanih popisnih površinah med opravljanjem naravovarstvenega nadzora.

2) Gnezditev:

Kartirni popisi (za vsak popis se podatke vnaša v svoj zemljevid – orto foto posnetek)

- Laguna: podobmočji A in B (čigre, beločeli in mali deževnik, galebi, polojniki) – začetek in konec maja, sredina junija, sredina julija (4x v sezoni);

- Jezerce: sredina maja, sredina junija (2x v sezoni) – pregled s kanujem + 2x transekt (za pevke) po Parancani do izlivnega dela Are;
- Ara: 4x v sezoni;
- Bonifika: podobmočja C, D, E in F 4x v sezoni; priložnostno zbrani podatki v okviru dnevnih in tedenskih popisov).

3) Posebni popisi:

- mali ponirek (1x letno popis s kanujem na območju Bonifike);
- zelenonoga tukalica (1x letno popis s kanujem na območju Bonifike);
- mala in grahasta tukalica (2x letno izzivanje s posnetkom na območju Bonifike).

4) Drugi popisi:

- mokož – izzivanje s posnetkom (1x maja, 1x januarja; lokacije se vriše na zemljevid);
- svilnica, brškinka in čopasti škrjanec – dodatni kartirni popisi.

5) Obročkanje:

Po metodologiji, ki jo uporabljajo v Deželnem naravnem rezervatu Izliv Soče v Italiji v koordinaciji Biološke postaje Isola della Cona.

- Vzpostavitev obročkarske postaje za spremljanje ptic na selitvah in vzpostavitev metodologije spremljanja, ki bo poenotena z ostalimi severnojadranskimi mokrišči zaradi primerljivosti podatkov (velja za celotno območje rezervata)

V letu 2008 smo v Škocjanskem zatoku vzpostavili obročkarsko postajo, kjer vsaj enkrat mesečno spremljamo populacije ptic na selitvah. Metodologijo spremljanja selečih se ptic smo v 2009 poenotili tudi z drugimi upravljalci mokrišč na območju severnega Jadrana, predvsem z Biološko postajo Isola della Cona, kjer ptice na selitvah že vrsto let spremljajo tudi z obročkanjem. Na ta način so podatki, ki jih bomo pridobili s to dejavnostjo od leta 2009 dalje, nacionalno in mednarodno primerljivi in bodo dobra osnova za nadaljnje znanstveno-raziskovalno ornitološko delo.

V sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem Slovenije in Krajinskim parkom Sečoveljske soline smo v letu 2011 za potrebe raziskav gnezditve navadne čigre (*Sterna hirundo*) in polojnika (*Himantopus himantopus*) na območju naravnega rezervata Škocjanski zatok začeli z označevanjem obeh vrst s posebej zanje izdelanimi barvnimi obročki s kodo. Za obe vrsti smo uporabili barvne obročke s kodami, ki so bili s strani koordinatorja – organizacije International Wader Study Group (IWSG Colour-Marking Register) dodeljeni KPSS in NRŠZ. Pridobljeno obročkovalsko shemo označevanja z barvnimi obročki za polojnika in navadno čigro nameravamo v letu 2012 razširiti še na beločelega in malega deževnika (*Charadrius alexandrinus*, *C. dubius*).

Rezultat označevanja navadnih čiger z barvnimi obročki je bil izjemen. Od 62-ih mladičev navadne čigre, ki smo jih z barvnimi obročki s kodo označili 19. in 31. maja 2011, je bilo v Deželnem naravnem rezervatu izliv Soče opazovanih neverjetnih 8 osebkov letošnjega naraščaja iz NRŠZ. Vse navadne čigre s slovenskimi barvnimi obročki je opazil ornitolog Silvano Candotto; na izlivu Soče so se zadrževale od 30. junija do 22. julija 2011. Za navadno čigro je namreč znano, da prezimuje ob obrežjih Z Afrike (ena iz KPSS je bila pred leti najdena v Senegalu), selitev pa očitno poteka prek italijanskih mokrišč.

Letošnji rezultati kažejo na smiselnost označevanja pobjeznikov z barvnimi obročki s kodo, zato bomo v letu 2012 z aktivnostjo nadaljevali in v okviru zmožnosti razširili še na beločelega in malega deževnika.

- Nadgradnja metodologij, protokolov in začetek priprave spletnega portala za predstavitev rezultatov (projekt Adriawet 2000)

V 2012 bomo v okviru projekta Adriawet 2000 skupaj s projektnimi partnerji – upravljavci mokrišč v Italiji (Mosaico, Veneto Agricoltura) – pristopili k nadgradnji metodologij in obsega spremljanja ptic in drugih vrst. V prvem letu projekta bomo pregledali podlage in razpoložljivo literaturo ter podatke in pripravili metode, orodja kot tudi skupni protokol za monitoring izbranih naravnih virov mokrišč. Skupaj s partnerji bomo pričeli tudi z izdelavo internetnega portala za predstavitev podatkov. Udeleževali se bomo delavnic in strokovnih srečanj s partnerji, eno delavnico za pripravo skupnega protokola za monitoring in ohranjanja biotske raznovrstnosti pa bomo organizirali pri nas.

Tako nadgrajene metodologije in protokole spremljanja ptic in drugih skupin bomo uporabili tudi pri pripravi načrta upravljanja rezervata za naslednje srednjeročno obdobje.

1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin

Ukrepi

- Sistematične raziskave različnih skupin in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

V letu 2012 načrtujemo poleg rednega monitoringa ptic tudi nadaljevanje raziskav in monitoringa najpomembnejših skupin, predvsem tistih, ki so neposredno pomembne za ptice oziroma imajo velik varstveni ali bioindikatorski pomen, in sicer:

- inventarizacijo dvoživk in priprava končnega predloga metodologije spremljanje stanja,
- inventarizacijo plazilcev in priprava končnega predloga metodologije spremljanja stanja,
- inventarizacijo hroščev,
- inventarizacijo ozkega vrtenca
- in kobilic.

Pričakovani rezultati inventarizacije in spremljanja stanja:

- vpogled v trenutno stanje favne,
- primerjava s stanjem pred obnovo rezervata (za skupine, za katere obstajajo podatki),
- predlog vzdrževanja in eventualne optimizacije habitatov z vidika ciljnih skupin,
- predlog monitoringa ciljnih skupin ali izbranih vrst v naslednjih letih in poznavanje stanja za skupine, ki jih bomo spremljali že v letu 2012.

Inventarizacijo bodo opravili na podlagi referenc izbrani strokovnjaki, metodologija spremljanja stanja (monitoringa) v prihodnje pa naj bi upravljavcu omogočala čimbolj samostojno spremljanje favne v prihodnje. Raziskave in redno spremljanje najpomembnejših skupin bomo vzpodbujali tudi v bodoče, s ciljem pridobitve čimbolj celovitega pregleda favne na območju rezervata in predstave o njeni dejanski biotski pestrosti in varstvenem pomenu (glej Cilj 11).

1.9. Pregled stanja habitatnih tipov

- Popis vseh habitatnih tipov

V letu 2012 bomo ponovili popis habitatnih tipov, ki bo pokazal uspešnost širjenja ustvarjenih habitatnih tipov na podlagi primerjave z rezultati prejšnjih popisov. Pregled stanja habitatnih tipov bomo izvedli v avgustu 2012.

Cilj 2: Do konca marca 2007 oblikovati in kasneje upravljati 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov, primernih za gnezdenje polojnika, kot selitvena postaja ter kot prezimovališče za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot sta žvižgavka in raca žlicarica

Upravljalne strategije

2.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov na območju opuščenih kmetijskih zemljišč južne bonifike

---

Strategija je izvedena, ukrepov v 2012 ne načrtujemo.

2.2. Upravljanje 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov na območju opuščenih kmetijskih zemljišč južne bonifike

---

Ukrepi

- Ugotoviti najprimernejše metode za preobrazbo sedanjih ruderalnih površin v vlažne in močvirne travnike

Še naprej bomo vzdrževali redne stike s strokovnjaki (Mitja Kaligarič, Josip Otopal, Pierpaolo Merluzzi, Ignazio Zanutto, Fabio Perco) in jih seznanjali s podatki kartiranja habitatnih tipov na območju sladkovodnega dela rezervata. Njihova mnenja in predloge bomo tudi v bodoče upoštevali pri načrtovanju in izvajanju ukrepov.

- Razdelitev območja na površine z različnim načinom košnje oziroma paše

V letu 2011 smo zaključili s testiranjem različnih upravljaljskih posegov, skladnih z varstvenimi cilji rezervata. Natančen režim košnje, mulčanja in paše na različnih površinah bomo določili v novem načrtu upravljanja, predvidoma do konca leta 2012 in s tem začrtali način upravljanja močvirnih in vlažnih travnikov za naslednje srednjeročno obdobje.

- Košnja/ mulčanje travnikov

Na podlagi upravljaljskih izkušenj iz preteklih let bomo v letu 2012 območje vlažnih in močvirnih travnikov južnega dela bonifike mulčali ali kosili enkrat letno, in sicer v času poletnega znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja. V letu 2012 bomo na območju vlažnih in močvirnih travnikov povečali delež košenih površin. Mulčanje bomo izvajali le na s traktorjem težko dostopnih predelih, ki jih s strižno kosilnico ni mogoče pokositi. Na predvidenih območjih košnje bomo v letu 2012 odstranili (balirali) tudi vso biomaso, ki jo bomo uporabili za krmo pašne živali v zimskem času oziroma za steljo.

- Vzpostavitev in vzdrževanje pašnega sistema

Pašni sistem v rezervatu vzpostavljamo na podlagi pričakovanega optimalnega režima košnje in paše ter obtežbe različnih površin s pašo (gvž/ha). Pri načrtovanju velikosti osnovne črede na razpoložljivih kmetijskih površinah – pašnikih v rezervatu – upoštevamo tudi omejitve, ki izhajajo iz določil Nitratne direktive (Direktiva Sveta 91/676/EEC z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov) ter povezanih nacionalnih predpisov: Uredbe o mejnih vrednostih vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla (UL RS, št. 84/05) ter Pravilnika za izvajanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju (UL RS, št. 130/04). Prav tako v okviru uvajanja

kmetijskih praks v naravnem rezervatu upoštevamo standarde razvoja podeželja v okviru Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2007–2013 ter izhajajoče Uredbe o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v letih 2007-2013.

Na podlagi standardov, ki izhajajo iz prej omenjenih določil, je predvidena obtežba do največ 1,5 GVŽ/ha kmetijskih zemljišč (pašnikov). V tem trenutku le-ta obsegajo 5,83 ha trajnih travnikov na južnem delu bonifike, na katerih smo v 2009 tudi uradno spremenili namembnost dejanske rabe iz kategorije 4220 – ostalo zamočvirjeno zemljišče v kategorijo 1300 – trajno travinje. Skladno s spremembo dejanske rabe so bile usklajene tudi evidence registracije pašne živine v rezervatu v ustreznih registrih Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Na teh kmetijskih zemljiščih bomo torej ob upoštevanju kmetijskih standardov (predvsem tistih, vezanih na obremenjevanje voda z nitrati) lahko izvajali ekstenzivno pašo s stanjem živali od 2,92 do največ 8,75 GVŽ (trenutno je v rezervatu 3,6 GVŽ oz. 0,62 GVŽ/ha). Ob tem gre omeniti, da je dejanska obremenitev celotnega območja bonifike dejansko nižja, saj se za namene paše uporabljajo tudi dodatna nekoliko zamočvirjena zemljišča, ki jih na ta način upravljamo in sezonsko omogočajo izrabo za namene paše (skupno ca. 13-15 ha). V letu 2011 nismo dosegli ali preseгли največje možne obremenitve, zato ukrepi v smeri povečanja kmetijskih površin (npr. kategorija 1300 – trajno travinje), ki se uradno upoštevajo pri izračunu primerne obtežbe s pašo, ne bodo potrebni.

Čredo v Škocjanskem zatoku so v letu 2011 sestavljali:

- 2 kamarški kobili (2 GVŽ)
- istrsko govedo: boškarin Primo in telica Bruna, ter telica pasme sivka (1,6 GVŽ).

Po trenutnih ocenah je optimalna velikost črede glede na površino habitatov, kjer vegetacijo vzdržujemo s pašo, sledeča:

- 4-5 kamarških konj (4-5 GVŽ)
- ter 3 istrska goveda (vol in 2 kravi) z dodatno 2 telicama v obdobju vegetacije (3-4 GVŽ).

V ta namen bo seveda potrebno povečati tudi površino trajnih travišč v rezervatu in tam oblikovati GERK-e, vendar pa tega v letu 2012 še ne načrtujemo, saj se čreda še ne bo bistveno povečala.

Matično čredo pašnih živali, ki nam pomagajo pri upravljanju sladkovodnega dela rezervata, želimo do konca leta 2013 povečati do optimalne velikosti črede. V ta namen smo v letu 2011 pri rejcih podolskega goveda iz Italije nabavili 18 doz semena treh plemenskih bikov podolskega goveda. V oktobru 2011 so veterinarji z Veterinarske postaje v Kopru izvedli tudi prvo osemenitev telice Brune. V kolikor bo umetna oploditev uspešna, lahko prvo telitev pričakujemo v avgustu 2012.

Z večjimi težavami se srečujemo pri povečanju matične črede kamarških konj. Žrebec pasme Camargue/ Delta, ki nam ga je podarilo italijansko društvo rejcev konj in so ga vzredili in dresirali v naravnem rezervatu ob izlivu Soče, zaradi premajhne višine ni dobil vzrejnega dovoljenja in ga zato ne bomo pripeljali v naravni rezervat Škocjanski zatok. V letu 2011 smo opravili tudi številna preverjanja različnih krvnih linij kamarških konj iz Italije, vendar nam primernega žrebca za razplod zaradi krvnega sorodstva ni uspelo dobiti. Ena od rešitev je nakup in uvoz »nove krvi« iz Francije, kar bi pomagalo tudi pri plemenitenju črede iz Deželnega naravnega rezervata ob izlivu Soče, saj bi si novega žrebca po potrebi izmenjevali. Prvenstveno za povečanje črede kamarških konj v Škocjanskem zatoku načrtujemo tekom leta 2012 nakup in uvoz tri ali več let starega žrebca pasme Camargue iz okolice naravnega rezervata Tour du Valat v Franciji z vzrejnimi dovoljenjem.

Območje sladkovodnega dela rezervata na Bertoški bonifiki je za potrebe varne paše ograjeno s pašno ograjo iz bodeče žice, na območju vlažnih in močvirnih travnikov pa tudi z ogrado z električnim pastirjem. Postavili smo tudi začasno oboro za pašno živino, potrebno za opravljanje

ustrezne veterinarske in druge oskrbe živali. Vso pašniško infrastrukturo bomo v letu 2012 redno upravljali in vzdrževali. V okvir tega ukrepa sodi redna dnevna kot tudi veterinarska oskrba pašnih živali.

V letu 2011 načrtovano postavitve dodatne ograje z električnim pastirjem na severnem delu Bertoške bonifike nismo izvedli v prvotno načrtovani obliki zaradi zakasnitve pri predvideni izgradnji parkovne infrastrukture. Načrtovana dodatna ograja z električnim pastirjem bo namreč potekala tudi mimo območja začasne zemeljske deponije ob predvidenem informacijskem centru ter mimo območja predvidenega za izgradnjo centralne opazovalnice. Iz tega razloga bo postavitve dodatne ograje z električnim pastirjem mogoča šele v času gradnje parkovne infrastrukture. Pašo tega območja bomo do izgradnje parkovne infrastrukture usmerjali z uporabo prenosnega električnega pastirja.

- Pridobitev semenske banke in dosajevanje travnikov

V letu 2009 smo v sodelovanju z botanikoma dr. Mitjem Kaligaričem in Josipom Otopalom pripravili načrt introdukcije rastlin na vlažne travnike sladkovodnega dela naravnega rezervata.

V letu 2011 smo zasadili okoli 60 travnih ruš trstikaste stožke (*Molinia arundinacea*) na treh lokacijah (v okolici začasnega objekta, na travniku v trikotniku in na travniku med opazovalnicama 1 in 2).

V letu 2012 bom nadaljevali s sajenem travniških rastlinskih vrst, ki jim ustrezajo vlažna rastišča z malo hranili (vlažni oligotrofni travniki kjer prevladuje trstikasta stožka). Nekatere vrste (trajnice) bom zasadili v obliki ruš v času mirovanja vegetacije, medtem ko druge (enoletnice in kukavičnice) s semeni v času, ko semena dozori po naravni poti. Namen te zasaditve je v ustreznih okoliščinah ustvariti ekstenzivna vlažna travnišča s značilnimi rastlinskimi vrstami. Ti travniki bodo košeni enkrat letno (septembra ali oktobra), obvezna je odstranitev pokošene biomase.

S presajevanjem in dosajevanjem travnikom bomo nadaljevali tudi v letu 2012, in sicer naslednjih rastlinskih vrst:

- črnkasti sitovec (*Schoenus nigricans*); nekaj ruš
- veliki tropotec (*Plantago altissima*); nekaj steljk in semena
- navadno bičevje (*Holoschoenus vulgaris*); nekaj ruš
- navadni čistec (*Betonica officinalis*); nekaj steljk in semena
- ilirski meček (*Gladiolus iliricus*); nekaj gomoljev in semena
- travniška izjevka (*Succisa pratensis*); nekaj steljk in semena
- močvirski svišč (*Gentiana pneumonanthe*); nekaj rastlin in semena
- barvilna mačina (*Serratula tinctoria*); več steljk
- vodna perunika (*Iris pseudacorus*); nekaj korenin
- rumenocvetna smiljkita (*Tetragonolobus maritimus*); steljke in semena
- dišeči luk (*Allium suaveolens*); čebulice
- marchesetijeva smetljika (*Euphrasia marchesettii*); le semena, ker je enoletnica.

V letu 2011 smo načrt introdukcije rastlin sladkovodnega dela naravnega rezervata razširili še za 3 v Sloveniji izumrle vrste, ki jih bomo sejali na motena (ruderalna) tla ob nasipih:

- rumena ceduljka (*Glaucium flavum*); semena
- navadna zobačica (*Tribulus terrestris*); semena
- navadni štrkavec (*Ecballium elaterium*); semena.

2.3. Vgradnja zapornic in drugih vodno-gospodarskih objektov (2007) in upravljanje nivojev vode za potrebe gnezdečih in prezimujočih ptic

---

Ukrepi

- Upravljanje vodno-gospodarskih objektov za zagotavljanje določenega vodnega režima

V začetku marca bomo postopno znižali gladino poplavne vode z zimskega vodostaja, tako da najkasneje do srede marca dosežemo predvideni spomladanski nivo in omogočimo pašo pred gnezditvenim obdobjem. Nato bomo od srede aprila do konca julija vzdrževali 40% plitvo poplavljenih območij z vodo globine 0-30 cm in 60% nepoplavljenega območja. Skušali bomo zagotoviti čimbolj stabilen vodostaj brez večjih nihanj (manj kot ± 10 cm), po potrebi bomo nivo vode regulirali z zapornicami in/ali črpalko.

Konec julija bomo postopno znižali gladino poplavne vode s spomladanskega vodostaja, tako da bomo v prvih dneh avgusta dosegli predvideni poletno-jesenski nivo. Nato bomo od začetka avgusta do srede oktobra vzdrževali približno 10% plitvo poplavljenih območij in 90% nepoplavljenega območja.

Sredi oktobra bomo postopno dvignili gladino vode, tako da v bo začetku novembra dosegla predvideni zimski nivo. Nato bomo od začetka novembra do začetka marca vzdrževali 50-70% plitvo poplavljenih območij in 30-50% nepoplavljenega območja za vzdrževanje ustreznih pogojev za populacije prezimujočih ptic. Od 30 do 40% poplavljenega dela območja bo z globino vode od 0-20 cm, 20-30% poplavljenega dela območja pa 20-40 cm. V tem času bomo po potrebi z upravljanjem zapornic zagotovili redna nihanja gladine vode za minimalno ± 10 cm. Zagotovili bomo najprimernejšo konfiguracijo poplavljenega terena za prehranjevanje prezimujočih vodnih ptic (čim večji rob med poplavljenim in nepoplavljenim delom).

Z renaturacijo in ohranjanjem močvirnih travnikov ohranjamo tudi ustrezne pogoje za ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*), kvalifikacijske vrste iz dodatka Direktive o habitatih.

2.4. Raziskava in monitoring nevretenčarjev

- Sistematične raziskave različnih skupin nevretenčarjev in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

Glej točko 1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin.

2.5. Monitoring razvoja vlažnih in močvirnih travnikov

Ukrepi

- Monitoring površinskega razvoja različnih tipov/združb travnikov in razvoja zelene strukture

Stanje travnikov bomo pregledali pred košnjo in preverili spremembe glede na rezultate zadnjega popisa habitatnih tipov leta 2011.

2.6. Pregled stanja habitatnih tipov

Glej točko 1.9. Pregled stanja habitatnih tipov.

2.7. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7. Monitoring ptic.

2.8. Izvedba nadzora nad plenilci in tujerodnimi vrstami

Ukrepi

- Monitoring potencialnih plenilcev in tujerodnih vrst

Spremljali bomo pojavljanje potencialnih plenilcev, kot so nutrije, lisice, podgane, srake, sive vrane itd. in njihove aktivnosti na območju rezervata in po potrebi ukrepali.

Pod ta ukrep smo uvrstili tudi aktivnosti za omejevanje tujerodnih vrst, ki zaradi predacije, invazivnosti in drugih razlogov ogrožajo avtohtone vrste. V letu 2011 smo v okviru rednih vzdrževalnih del odstranili vso amorfo (*Amorpha fruticosa*) ob krožni učni poti ter izvedli popis tujerodnih vrst rastlin na celotnem območju naravnega rezervata Škocjanski zatok.

Z rednim nadzorom širjenja tujerodnih vrst v rezervatu bomo nadaljevali v letu 2012, udeleževali pa se bomo tudi izobraževanj na temo omejevanja tujerodnih vrst. Na osnovi popisa tujerodnih rastlinskih vrst naravnega rezervata, bomo v letu 2012 pripravili načrt in ukrepe za zmanjševanje in odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst rastlin. Nadaljevali bomo tudi z zasajevanjem avtohtonih drevesnih in grmovnih vrst zaradi zmanjševanja agresivnosti tujerodnih vrst, kot so rubinija (*Rubinia pseudoacacia*), amorfa (*Amorpha fruticosa*) in japonsko kosteničevje (*Lonicera japonica*). Glej točko 9.7. Minimiziranje motenj.

2.9. Spremljanje vpliva nivoja vodne gladine v jarkih na nivo podtalnice

---

Ukrepi

- Monitoring nivoja vode

Tudi v letu 2012 bomo nivoje vode spremljali z rednim odčitavanjem nivojev na vodomernih letah, po potrebi pa bomo dodali še preproste merilce nivoja vode.

Laguna

Cilj 3: Obnoviti polnaravne funkcije in pogoje v brakični laguni z odstranitvijo 200.000 m³ sedimenta iz lagune, oblikovati osrednjo poglobitev in sekundarne kanale v letu 2007, ki bodo omogočali plimovanje in pretok vode po celem vodnem telesu z namenom vzpostavitve ponovne povezave z morskim ekosistemom ter povečanja nacionalno pomembnih populacij prezimujočih ptic, kot so liska, race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem

Upravljalne strategije

3.1. Izvedba očiščevalnih del v laguni

Strategija je izvedena, ukrepi v 2012 niso predvideni.

3.2. Vzpostavitev delovanja sistema plimne črpalke in nadzor delovanja

---

Ukrepi

- Opazovanje delovanja lagune

Na podlagi spremljanja stanja gibanja vodnih mas (vodomerna jaška v laguni in morskem kanalu) ter podatkov, ki smo jih pridobili na podlagi ročnega in avtomatskega upravljanja z vodnim režimom na območju brakičnega dela rezervata bomo delovanje lagune opazovali tudi v letu 2012. Z nadgradnjo z daljinskim upravljanjem zapornic je tudi opazovanje delovanja lagune močno poenostavljeno in zgolj v izrednih primerih (ko je naprimer na zaslonu omarice za daljinsko upravljanje izpisana napaka) zahteva fizični dostop do zapornice in preverbo stanja s strani nadzorne službe. Na ta način je izvedba tega ukrepa postala veliko bolj učinkovita, saj je opazovanje lagune možno opraviti z Bertoške bonifike, kjer se nadzorniki največ zadržujejo in je poraba časa v ta namen bistveno manjša.

- Upravljanje nivojev vodne gladine v laguni

V letu 2012 bomo vodni režim v laguni upravljali na način, preizkušen v preteklih letih:

- v obdobju od februarja do začetka aprila bo zapornica ob vključenem avtomatskem delovanju ostala odprta, dokler voda v vodomernem jašku ne bo dosegla programirane kote vode na +0,45 metra, ko se bo zapornica zaprla. V tem času poteka polnjenje lagune z morsko vodo. Zapornica se bo ob oseki odprla, ko bo kota vode na vodomernem jašku v morskem kanalu padla pod vrednost + 0,43 metra. Zapornica bo ostala odprta za poljubno nastavljen čas, ko poteka praznjenje lagune. Čas praznjenja smo določali na osnovi predhodnih opazovanj in na podlagi tablic prognoziranega plimovanja morja za Koprski zaliv, traja pa od 180 do 240 minut. S tem je onemogočena popolna »izsušitev« lagune ob zelo velikih osekah. Ob naslednjem ciklusu plime se zapornica ponovno odpre, ko kota vode na vodomernem jašku v morskem kanalu preseže vrednost najnižje izmerjene kote vode v laguni.
- v gnezditvenem obdobju od začetka aprila do konca avgusta bomo najvišji nivo vode v laguni znižali za 15 centimetrov, tako da bo polnjenje lagune ob plimi potekalo do kote 0,30 metra. Na ta način bomo preprečili preplavitev gnezdišč v laguni in vzdrževali ustrezen vodostaj v času gnezditve.

- v začetku septembra bomo zapornico na morskem kanalu odprli in preklpili na ročni način upravljanja, tako da se bo laguna naravnega rezervata polnila in praznila glede na naravni cikel plimovanja.

Z zaporničnim sistemom na morskem kanalu bomo tudi v letu 2012 upravljali v skladu z navodili za obratovanje (Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO), ki jih je pripravil podizvajalec hidromehanskega dela zaporničnega sistema na morskem kanalu, Birometal projektiranje, razvoj in inženiring d.o.o., september 2007.

- Redno vzdrževanje zaporničnega sistema

Vzdrževanje zaporničnega sistema bomo opravljali po potrebi v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (POV), Inženiring za vode, 2007 in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice (Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO), ki jih je pripravil podizvajalec hidromehanskega dela zaporničnega sistema na morskem kanalu, Birometal projektiranje, razvoj in inženiring d.o.o., september 2007.

Z investitorjem gradnje ankaranske vpadnice smo leta 2009 sklenili dogovor za zagotovitev odzjemnega mesta za električno omarico, ki bo napajala zapornični sistem na morskem kanalu in pridobili Projekt za izvedbo, ki ga je izdelal elektro-projektant ankaranske vpadnice. Izvedbena dela na električnih vodih v okviru cestnega telesa so bila v letu 2011 v celoti izvedena.

3.3. Raziskave ter monitoring flore in favne ter tujerodnih vrst v laguni

---

Ukrepi

- Sistematične raziskave različnih skupin in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

V letu 2012 načrtujemo raziskave tujerodnih organizmov v brakični laguni ter poglobitev raziskav planktona bentoških, erantnih in sedentarnih mnogoščetincev (Polychaeta), različnih bentoških skupin (CRUSTACEA: Amphipoda, Natantia, Reptantia, Isopoda, MOLLUSCA: Bivalvia, Gastropoda, Polyplacophora, itd.) ter vzorčenje meiofavne, skupaj z analizami in pripravo poročila. Nalogo bo opravil ustrezen izvajalec s strokovnimi referencami.

1. Favnišični, floristični, ekološki in naravovarstveni pregled morskih tujerodnih organizmov v Škocjanskem zatoku:

Škocjanski zatok postaja od svojega nastanka v skoraj petdesetih letih trajajočih sprememb čedalje bolj podoben standardnim severno-jadranskim lagunam. Zaradi bližine beneškega pristanišča Porto Marghera so se v severno-jadransko okolje in tudi omenjene lagune naselile mnoge tujerodne vrste organizmov. Nekatere med njimi so se v teh okoljih tudi že uveljavile. Zato je smiselno opraviti natančen pregled brakičnega in morskega dela Škocjanskega zatoka. Tudi v Škocjanskem zatoku so bile že ugotovljene nekatere vrste tujerodnih organizmov. Do teh podatkov so prišli raziskovalci povsem naključno pri vzorčenjih drugačne vrste, zato so ti podatki omejeni le na prisotnost. Zato v letu 2012 načrtujemo kvalitativno in kvantitativno analizo tujerodnih vrst (število/gostota, frekvenca pojavljanja, habitatne in/ali mikrohabitatne preference), ki bo na podlagi referenčnih podatkov pokazala potencialni vpliv posamezne vrste v novem okolju.

Raziskava bo vključevala:

- Redna vzorčenja na letni skali (predvideno 10 do 12 vzorčenj v različnih mesecih)

- Vzorčenja z različnimi metodami (bentoške metode, zooplanktonska vzorčenja, druga vzorčenja...)
- Opredelitev ekološkega stanja (abundanca, gostota, frekvenca, habitatne preference, prostorska razširjenost...) in naravovarstvenega stanja (ugotavljanje potencialnega vpliva).

2. Favna brakičnega in morskega dela Škocjanskega zatoka

Doslej je bil Škocjanski zatok deležen monitoringov izbranih skupin bentoških nevretenčarjev, ki so bili vzorčeni s standardnimi metodami za monitoring makrobentosa. Zaradi specifičnega okolja Škocjanskega zatoka, ki poleg osrednjega poglobljenega predela obsega veliko različnih manjših habitatnih tipov z različno vegetacijo, je s standardno metodologijo težko pokriti celoten razpon makrofavne in je treba nabor vzorčenj razširiti.

Raziskava bo vključevala:

- Redna vzorčenja na letni skali (predvideno 6 do 8 vzorčenj v različnih mesecih)
- Vzorčenja z različnimi metodami (različne bentoške metode)
- Opredelitev ekološkega stanja (abundanca, gostota, frekvenca, habitatne preference, prostorska razširjenost...)

Cilj 4: Obnoviti, oblikovati in povečati habitate ob robu lagune, in sicer 25 ha slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije, 1,5 ha morskih močvirij z obmorskim ločkom in 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije do konca aprila 2007

Upravljalne strategije

4.1. Oblikovanje robnih habitatov v laguni, usklajeno s predvidenimi deli za odstranjevanje sedimenta

---

Strategija je izvedena, ukrepi v letu 2012 niso predvideni.

4.2. Repopulacija vegetacije (presajanje, sajenje, naravna regeneracija) (dopolnitev)

Ukrepi

- Oblikovanje morskih močvirij na robnih delih lagune in na površinah novo oblikovanih polojev ter sajenje obmorskega ločka
- Oblikovanje slanih luž za razrast sestojev rupije

Oba habitata se oblikujeta po naravni poti, zato dodatnih ukrepov ne načrtujemo.

- Introdukcija s sajenjem vrste *Linum maritimum* in drugih rastlinske vrste v ustrezno pripravljene habitate na območju naravnega rezervata

V letu 2009 smo pripravili tudi načrt introdukcije s sajenjem za druge redke slanooljubne vrste rastlin. Načrt smo pripravili v sodelovanju z botanikom dr. Mitjem Kaligaričem, ki nam že vrsto let nudi strokovno pomoč s področja botanike. Introdukcijo s sajenjem bomo izvajali tudi v letu 2012.

4.3. Monitoring in nadzor razvoja vegetacije na robnih habitatih lagune, vključno z otočki brez vegetacije

---

Ukrepi

- Spremljanje stanja naravne repopulacije vegetacije halofitnih enoletnic in trajnic na površinah novo oblikovanih slanih muljastih tleh

V letih 2008 do 2010 smo v sodelovanju s strokovnjakom – botanikom opravili pregled pokrovnosti halofitnih združb trajnic in enoletnic na novo oblikovanih habitatih brakičnega dela rezervata. Stalno spremljanje stanja naravne repopulacije vegetacije halofitnih združb trajnic in enoletnic je izredno pomembno tudi z vidika oblikovanja sistema ustreznega vodnega režima na površinah novo oblikovanih slanih muljastih tal. Z ukrepom bomo nadaljevali tudi v naslednjih letih.

- Spremljanje stanja po sajenju introduciranih rastlinskih vrst

V prvem vegetacijskem obdobju po zasaditvi (2009) smo na novo oblikovanih habitatih opravili študijo pokrovnosti po ustrezni metodologiji. V naslednjih vegetacijskih obdobjih bomo študijo ponovili in določili dinamiko zaraščanja kontrolnih ploskev na zasajenih površinah.

4.4. Pregled stanja habitatnih tipov

Pregled stanja habitatnih tipov bo izveden v avgustu 2012. Raziskavo bodo opravljali botaniki s Pedagoške fakultete v Mariboru v okviru projekta BabitChange in zato s tem ukrepom ne bomo imeli dodatnih stroškov.

Cilj 5: Upravljati robne habitate z namenom povečanja gnezdeče populacije beločelega deževnika (5-10 parov) in zagotoviti ustrezne pogoje za gnezditve male čigre

Upravljalne strategije

5.1. Oblikovanje in vzdrževanje ugodnih gnezditvenih pogojev za beločelega deževnika in malo čigro

---

Ukrepi

- Vzdrževanje ustreznih vodostajev v laguni za gnezdeče vrste ptic, kot sta beločeli deževnik in mala čigra

V predgnezditvenem obdobju (od februarja do začetka aprila) bomo v času plime zadrževali maksimalni nivo vode v laguni rezervata na koti + 0,45 metra. Od začetka aprila do konca avgusta bomo s kontroliranim dotokom morske vode v laguno rezervata v času plime vzdrževali maksimalni nivo vode na koti + 0,30 metra.

- Upravljanje z vegetacijo na površinah namenjenih gnezdenju beločelega deževnika na obrobni območjih lagune (poloji in otočki)

Glej točko 4.3. Monitoring in nadzor razvoja vegetacije na robnih habitatih lagune, vključno z otočki brez vegetacije, ukrep: Monitoring zaraščanja gnezditvenih otočkov.

5.2. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7.

5.3. Izvedba nadzora nad plenilci

Ukrepi

- Monitoring potencialnih plenilcev

Negativnih vplivov potencialnih plenilcev na gnezdeče vrste ptic v preteklih letih nismo opazili. Stanje bomo nadzorovali tudi v letu 2012 in ukrepali po potrebi.

5.4. Preprečitev motenj na območju pod ankaransko vpadnico

Ukrepi

- Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico z nizkoraslim drevjem in toploljubnimi grmovnicami

Površine v naravnem rezervatu, ki mejijo na predvideno ankaransko vpadnico, predstavljajo stično območje med rezervatom in urbano strukturo mesta Koper. Območje ima funkcijo tamponskega pasu, ki naj bi v čim večji meri nevtraliziral negativne vplive prometa in prisotnosti ljudi na razmere v rezervatu. Te površine je treba oblikovati z ureditvami in zasaditvami vegetacije, ki bodo predstavljale fizično bariero in hkrati prostorsko označile rezervat na robu mestnega jedra.

V sklopu del pri izgradnji Južne ankaranske vpadnice so izvajalci del izvedli zasaditev zastiralnega nasipa, ki poteka vzdolž nove ceste. Zasaditev je bila izvedena v skladu z Uredbo o državnem lokacijskem načrtu za navezavo Luke Koper na avtocestno omrežje. Projekt krajinske ureditve Južne ankaranske vpadnice je vključeval zasaditev krone zastiralnega nasipa in brežine proti območju naravnega rezervata Škocjanski zatok. Izbor drevesnih in grmovnih vrst smo skupaj s strokovnjaki iz Arburetuma Volčji Potok prilagodili lokalnim rastiščnim razmeram, predvsem tlom in primorski klimi in se omejili na avtohtone vrste, ki prenašajo sol v tleh in v zraku (črn trn, navadna kalina, bradavičasta in navadna trdoleska, enovrati glog, rdeči in rumeni dren, sredozemski hrast, tamariska ipd.).

V letu 2012 načrtujemo tudi pripravo načrta zasaditve drevesnih in grmovnih vrst na severni meji naravnega rezervata Škocjanski zatok (stično območje severne meje naravnega rezervata in zastiralnega nasipa). Zasaditev bomo začeli izvajati konec leta 2012 in jo do konca izvedli v letu 2013.

- Sodelovanje z investitorjem/ upravljalcem ankaranske vpadnice za kakovostno upravljanje in vzdrževanje ankaranske vpadnice

Gradnja ankaranske vpadnice, ki se je začela konec leta 2008, je bila zaključena v oktobru 2011. V času gradnje smo z investitorjem ankaranske vpadnice (MO Koper), izvajalci, nadzori in projektantom sodelovali v smeri zagotovitve minimalnih vplivov na rezervat med gradnjo ceste, ki se vse do sredine leta 2010 ni vršila ob naravovarstvenem nadzoru, ki bi ga moral zagotavljati investitor. Konec marca 2010 smo na skupnem sestanku problematiko predstavili tudi Odboru naravnega rezervata Škocjanski zatok in odtlej so se kršitve pri gradnji zmanjšale, vzpostavljen pa je bil tudi naravovarstveni nadzor, ki ga je opravljajl Zavod RS za varstvo narave, OE Piran.

Tudi v letu 2011 smo sodelovali v smeri preprečitve kakršnihkoli negativnih vplivov na rezervat in v smeri doseganja pozitivnih sinergij ter skupaj z ZVN zagotovili, da je nova koprška vpadnica ustrezno opremljena in bodo motnje na rezervat v času obratovanja minimalne (hrup, zasaditev, svetlobno onesnaževanje, zastiranje). Investitor MOK je izpolnil vse pogoje, ki izhajajo iz Uredbe za navezavo Luke Koper na avtocestno omrežje kot tudi kasnejše smernice in priporočila naravovarstvenega nadzora.

V letu 2012 bomo po potrebi sodelovali z MOK oziroma upravljavcem ceste, v kolikor bo le-ta določen. Redno bomo opravljali nadzor nad stanjem mejnega območja in v primeru kršitev opozarjali kršitelje oziroma pristojne službe.

Jezerce

Cilj 6: Upravljati in vzdrževati Jezerce in obrobno trstičje za gnezdenje 1-3 parov čapljice, 8-10 parov rakarjev, 6-10 parov svilnic ter drugih močvirskih ptic

Upravljalne strategije

6.1. Odstranitev vse infrastrukture ob Jezercu po prenehanju vrtilčarske dejavnosti (dopolnitev)

Ukrepi

- Odstranitev vrtilčarskih objektov (barake, ograje...) in ostalih odpadkov

V zadnjih nekaj letih sta se na predelu med Jezercem in kolesarsko stezo Parenzano spet pojavila dva vrtilčka, ki sta bila pred leti že opuščena. V procesu 2. faze lastninjenja družbene lastnine v naravnem rezervatu smo ugotovili, da je dotična parcela 3886/10, k.o. Bertoki, na kateri sta oba vrtilčka, v Zemljiški knjigi zavedena kot javno dobro – javna železniška infrastruktura s podjetjem Slovenske železnice kot upravljavcem. Kot taka je že last države in se je ne da lastniniti na podlagi 171. člena ZON.

V letu 2012 bomo skušali doseči dogovor s sedanjim upravljavcem, Slovenskimi železnicami, in obdelovalci vrtilčkov, da bodo dejavnost opustili in jo do opustitve izvajali na naravi prijazen način. Ukrepov v zvezi z odstranitvijo objektov ne načrtujemo.

6.2. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja

---

Ukrepi

- Vzdrževanje vodnega režima

Za vzdrževanje vodnega režima bomo skrbeli s stalnim upravljanje zaporničnega sistema.

6.3. Zasaditev avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst

Ukrepi

- Vzdrževanje ruderalne vegetacije s košnjo oziroma mulčanjem

Košnjo oziroma mulčanje bomo na območju Jezerca po potrebi opravili zgodaj spomladi ali pozno jeseni, glede na stanje habitatov. S tem posegom bomo omejili zaraščanje območja južno od Jezerca.

6.4. Sanacija Jezerca

Ukrepi

- Sodelovanje z lokalno skupnostjo za ureditev kanalizacijskega omrežja na območju Škocjanskega hriba in dokončno prenehanje izpustov v rezervat

Sanacija Jezerca je smiselna, ko bo urejeno kanalizacijsko omrežje na Škocjanskem hribu in ne bo več izpustov fekalnih vod v rezervat, ki neposredno poslabšujejo stanje na območju Jezerca, predvidoma leta 2012. V letu 2011 smo kot pripravo na morebitno prihodnjo sanacijo Jezerca opravili izhodiščne raziskave za pripravo strokovnih podlag za sanacijo Jezerca v času naslednjega Načrta upravljanja.

V 2011 smo naročili študijo o stanju okolja Jezerca, ki jo je izvedel Zavod za zdravstveno varstvo Koper in izdelal poročilo »Kakovost vodnega okolja Jezerca v naravnem rezervatu Škocjanski zatok. V tem poročilu strokovnjaki ugotavljajo, da je za načrtovanje najprimernejših ukrepov za revitalizacijo območja potrebno ugotoviti kemijsko in ekološko stanje vode v Jezercu na podlagi monitoringa stanja površinskih voda, to je spremljanja stanja skozi določeno obdobje. Monitoring stanja površinskih voda zagotavlja država v skladu zakonodajo in ostalimi veljavnimi dokumenti.

V preteklosti je na območju Jezerca večinoma šlo za ad-hoc preiskave; metodologija in obseg preiskav ter nabor parametrov so se od raziskave do raziskave razlikovali. Zaradi tega je ocena stanja na osnovi primerjave rezultatov trenutne in predhodnih preiskav otežena. Stanje je treba oceniti na osnovi spremljanja po enotni metodologiji, predpisani z zakonodajo. Le tako bo možno izdelati izhodišča za načrtovanje ustreznih revitalizacijskih ukrepov in spremljati učinkovitost teh ukrepov.

Kot nadaljnje korake pri načrtovanju revitalizacije Jezerca Zavod za zdravstveno varstvo Koper predlaga:

- izvedbo sistematičnega spremljanja stanja vodnega okolja – monitoringa,
- oceno kemijskega in ekološkega stanja na osnovi rezultatov monitoringa,
- načrtovanje ustreznih ukrepov na podlagi ocene stanja,
- ureditev odvajanja odpadnih voda, ki dotekajo v Jezerce iz zaledja,
- izvedbo revitalizacijskih ukrepov po prenehanju odvajanja odpadnih vod v Jezerce,
- spremljanje učinkovitosti ukrepov in spremljanje stanja v skladu s predpisi.

V skladu z razpoložljivimi sredstvi bomo v prihodnje nadaljevali s spremljanjem stanja, tako da bo ocena kemijskega in ekološkega stanja čim prej na voljo.

- Izvedba stalnega monitoringa kakovosti vode in stanja v Jezercu, skupaj z evidentiranjem vseh virov emisij v vodno telo

Opazovanja Jezerca v zadnjih letih kažejo na bistveno poslabšanje ekoloških razmer na tem območju. Monitoring kakovosti vode kaže na akumuliranje organskega onesnaženja, kar je dostikrat očitno tudi pri nestrokovnem opazovanju, saj je voda v Jezercu obarvana in ima neprijeten vonj. Osnovne parametre kakovosti vode v Jezercu stalno spremljamo, kar bomo nadaljevali tudi v letu 2012 (v okviru ukrepa 7.3).

6.5. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7. Monitoring ptic.

6.6. Monitoring rib, dvoživk in nevretenčarjev

Glej točko 1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin.

Kakovost in količina vode

Cilj 7: Izboljšati in vzdrževati potrebno kakovost in količino vode za vzpostavitev in ohranjanje ugodnih ekoloških pogojev in statusa habitatov na območju celotnega rezervata

Upravljalne strategije

7.1. Zagotavljanje potrebne količine in kakovosti vode za upravljanje rezervata

---

Ukrepi

- Stalno sodelovanje z rečnim nadzornikom, pristojnimi vodno-gospodarskimi službami in drugimi uporabniki vode iz Rižane

Za zagotovitev potrebnih pritokov sladke vode v rezervat bomo nadaljevali z rednim sodelovanjem z rečnim nadzornikom, ki je zadolžen za upravljanje z vodno-gospodarskimi objekti na Rižani in Ari ter vzdrževanje biološkega minimuma v rekah. Hkrati bomo sodelovali tudi s koprsko območno pisarno Agencije RS za okolje, ki je pristojna za vodno-gospodarske zadeve v regiji in po potrebi tudi z drugimi uporabniki vode. Ker je Škocjanski zatok zadnji v verigi »odjemalcev« vode iz Are, sploh pa glede na dosedanje izkušnje, je tovrstno stalno sodelovanje edina garancija, da bo zadosten pritok sladke vode zagotovljen vsaj v izvensušnih obdobjih, ko je vode dovolj. V ta okvir sodijo tudi vse potrebne intervencije ob pomanjkanju pritoka ali drugih kritičnih konicah v rezervatu.

- Sodelovanje pri adaptiranju vodno-gospodarskih objektov izven rezervata

Kot upravljelec naravnega rezervata se bomo po potrebi vključevali tudi v izvedbo del na Rižani v zaledju z namenom zagotavljanja zadostne količine in primerno kakovosti vode v rezervatu.

- Zaščita lagune pred potencialnim onesnaženjem z morja

Potencialna nevarnost za rezervat je razlitje nevarnih snovi v Luki Koper ali drugje v Koprskem zalivu. Zato so bile na podlagi Presoje vplivov na okolje (E-net, 2000) in projektne dokumentacije vgrajene zapornice na morskem kanalu takega tipa, s katerimi lahko laguno popolnoma ločimo od morja in v primeru nesreč preprečimo ekološko katastrofo, razen v primerih izjemno visokih plim, ko ob plimi lahko morska voda preliva čez zapornico. V teh primerih je še toliko bolj pomembno sodelovanje z Luko Koper in Centrom za obveščanje (glej naslednjo točko), Luko Koper pa smo predlagali, da pred morskim kanalom namestijo plavajočo zaveso (baražo), s katero bi lahko uspešno reševali problematiko v primeru onesnaženj ob visokih plimah, leta 2012 pa bomo poskusili zagotoviti izvedbo tega ukrepa.

- Dogovor z Luko Koper in Centrom za obveščanje o protokolu obveščanja in ukrepanja v primerih razlitij in drugih onesnaženj v Koprskem zalivu in predvsem v Luki

Z Luko Koper in Centrom za obveščanje smo v letu 2008 začeli z dogovori o posebnem načinu hitrega obveščanja in ukrepanja v primeru razlitij ali drugih onesnaženj v pristanišču oz. širše v Koprskem zalivu. Ključno pri zagotavljanju varnosti pred onesnaženjem je namreč takojšnje obvestilo o nastanku nesreče, na podlagi katerega lahko zapornice nemudoma zapremo in preprečimo, da bi rezervat dosegle onesnažene vode. Način obveščanja smo v letu 2009 dorekli, v prihodnje pa bomo skrbeli za redno vzdrževanje stikov in nadgradnjo komunikacije po potrebi in glede na tehnične možnosti. V letu 2012 načrtujemo dopolnitev oz. razširitev dogovorjenega načina obveščanja in ukrepanja v primeru onesnaženj na morju z Luko Koper in Centrom za obveščanje še z dogovorom o obveščanju v primeru onesnaženj na vodotokih

(predvsem reka Rižana in Badaševica), ki so v pristojnosti Službe za varstvo obalnega morja (SVOM), ki deluje v okviru vodnogospodarskega podjetja Drava Ptuj.

- Sodelovanje s pristojnimi službami in uporabniki za zagotovitev vseh potrebnih preventivnih ukrepov na izpušnih meteornih vod v rezervat

Tudi ta ukrep je nujen za zagotavljanje ustrezne kakovosti vode v rezervatu. Trenutno namreč v Kopru niso določeni upravljalci sistemov meteornih vod, tako da ni niti rednega vzdrževanja niti spremljanja stanja meteornih izpustov. V okviru tega ukrepa bomo v sodelovanju s pristojnimi službami storili vse, kar je v naši moči, da se trenutna situacija uredi in da bodo meteorni izpusti v Škocjanski zatok opremljeni z ustreznimi lovilci olj, filtri in da bo vpeljana redno vzdrževanje. Kot smo že doslej, pa bomo tudi v letu 2012 z mnenji sodelovali v postopkih primerne opreme novogradenj za upravljanje z meteornimi izpusti (npr. z uporabo koalescenčnih filtrov, rednim nadzorom in podobnimi ukrepi).

- Sodelovanje pri nadzoru nad deli v bližini rezervata ali v prispevnem območju, ki bi lahko negativno vplivala na kakovost in količino vode v rezervatu

Sodelovali bomo pri nadzoru nad izvedbo del v bližini rezervata ali v prispevnem območju, ki bi lahko negativno vplivala na kakovost in količino vode v rezervatu.

- Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation

Evropska organizacija Sea Alarm Foundation je bila ustanovljena z namenom koordinacije strokovnih odzivov pri različnih nevarnih snovi (onesnaženj morja z nafto in njenimi derivati), ki imajo za posledico škodo na favni in flori. Predstavnica DOPPS že nekaj časa spremlja delo organizacije na področju čiščenja in rehabilitacije ptic v primerih onesnaženj (večinoma preko el. pošte in spletne strani) ter bo po potrebi zastopala interese Slovenije na mednarodnih srečanjih, delavnicah in konferencah. V letu 2012 načrtujemo bolj aktivno sodelovanje predvsem v smislu svetovanja pri izdelavi načrta ukrepanja in odprave posledic ob izlitjih nafte na prostoživeče ptice v Tržaškem zalivu.

- Izdelati načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice za celotno območje slovenskega obalnega morja

Razlita nafta (in njeni derivati) ima različne učinke na okolje, človeka, floro in favno kot tudi je razlitje posledično odvisno od količine in vrste razlite nafte ter območja razlitja. Širjenje naftnega madeža oziroma onesnaženja je odvisno od količine in vrste razlite nafte, njene temperature, gostote in visokoznosti, od jakosti in smeri vetrov ter od valovitosti in smeri morskih tokov.

Vodne ptice in sesalci so v primeru onesnaženja z nafto ali njenimi derivati na morju zelo ogrožena skupina živali. Poleg organizmov so ogroženi tudi njihovi življenjski prostori/habitati, kot so npr. izlivni deli rek, mokrišča, majhni zalivčki ali večje vodne površine, zato lahko hitro in pravilno ukrepanje prepreči oziroma zmanjša negativne učinke razlite nafte na okolje, živalstvo in rastlinstvo. Za preprečevanje najhujšega je predpogoj natančno in celovito pripravljene načrt ukrepanja (protokol) za ravnanje ob primeru pojava zaoljenih živali, predvsem ptic in sesalcev.

Slovenija se k sreči še ni soočila z onesnaženjem zaradi razlitja nafte, ki imelo za posledico veliko število zaoljenih ptic in sesalcev oz. bi uničilo njihove življenjske prostore. Nacionalni načrt za tovrstna razlitja nafte (onesnaženja z nafto in njenimi derivati) še nima razdelane strategije, ki bi določala način odziva, vloge in odgovornosti, ko gre za prizadeto živalstvo, zato je potrebno razviti sistem pripravljenosti oziroma načrt ukrepanja, v katerega bodo vključene vse pristojne državne institucije in strokovne službe.

V sodelovanju z mednarodnimi partnerji in pristojnimi strokovnimi službami smo že v letu 2008 pričeli s postopki izdelave načrta ukrepanja in odprave posledic večjih onesnaženj na prostoživeče ptice in sesalce za celotno slovensko Obalo. Za aktivno delovanje pri čiščenju in rehabilitaciji ptic v primeru razlitja je potreben poseben dogovor s pristojnim ministrstvom in službami, pa tudi dodatno financiranje, saj bo za pripravo omenjenega načrta ukrepanja potrebno vložiti veliko energije tudi v izobraževanje prostovoljcev, članov DOPPS in drugih, ki bodo pripravljene sodelovati pri čiščenju in rehabilitaciji ptic v primerih onesnaženj kot tudi nabaviti potrebno opremo in zagotavljati prostor za izvajanje te dejavnosti. Naloga bistveno presega naša upravljavska pooblastila, zaradi posebnega interesa pri odpravljanju potencialnih groženj na varovane vrste ptic Škocjanskega zatoka oz. slovenske obale in morja, je del teh aktivnosti vključenih v projekt SIMARINE-NATURA, katerega financiranje nam je Evropska komisija potrdila v letu 2011.

V drugi polovici leta 2012 bomo začeli z aktivno pripravo strokovnih smernic za izdelavo protokola za ravnanje v primeru razlitij nafte ali naftnih derivatov na morju ter vodotokih in čiščenje zaoljenih ptic. Ustanovili bomo t.i. svetovalni odbor, ki bo sestavljen iz predstavnikov državnih institucij (ARSO Koper, Pristaniška kapitanija in Uprava RS za zaščito in reševanje). Njegova naloga bo spremljanje priprave strokovnih smernic s konkretnimi napotki in nasveti, ki jih bodo projektni ekipi posredovali na delavnicah. Strokovne smernice naj bi bile pripravljene v začetku leta 2014 in vključene v nacionalni Načrt zaščite in reševanja ob nesreči na morju.

7.2. Usposobitev sladkovodnega pritoka v rezervat iz kaptazne vrtine ŠZV-1/02 na Ankaranski bonifiki po potrebi (opcijnska rešitev)

Ukrepi na podlagi spremljanja stanja dotokov vode v rezervat v preteklih letih in v letu 2012 niso potrebni.

7.3. Monitoring kakovosti vode in hidroloških parametrov

Ukrepi

- Izvajanje dolgoročnega monitoringa kakovosti vode

Monitoring enostavnih parametrov kakovosti vode v rezervatu bomo tudi v letu 2012 samostojno izvajali na dosedanjih vzorčnih mestih in z dosedanjimi metodami. Za spremljanje osnovnih parametrov stanja kakovosti vode na celotnem območju naravnega rezervata od leta 2004 uporabljamo multiparametrični instrument, primeren za delo na terenu, s katerim stalno spremljamo naslednje enostavna parametre kakovosti vode: temperatura, pH, raztopljeni kisik, slanost, redox potencial in prevodnost. Stanje kakovosti voda bomo, tako kot predhodno leto, redno spremljali na devetih vzorčnih mestih, od katerih jih je pet na sladkovodnem delu, štiri pa na območju polsane lagune.

Preiskave in analize zahtevnejših parametrov vode in sedimenta, ki jih jih je v letih 2008 in 2009 opravil Zavod za zdravstveno varstvo Koper, so pokazale izrazito izboljšanje stanja po renaturaciji rezervata, seveda v predelih, ki so bili dejansko obnovljeni. Ker hitrih sprememb zahtevnejših parametrov ni pričakovati, bomo stanje teh spremljali periodično vsakih nekaj let in tako spremljali trende izboljšanja ali poslabšanja kakovosti vode in sedimenta. V letu 2012 tovrstnih preiskav in analiz na načrtujemo.

- Izvajanje dolgoročnega monitoringa hidroloških parametrov

V laguni bomo stalni monitoring hidroloških parametrov izvajali delno s pomočjo jaškov ob zapornicah, delno pa z novo vgrajenimi vodomernimi latami in merilci nivojev vodne gladine. Nivoje vodne gladine v sladkovodnih vodnih telesih v rezervatu bomo spremljali z že nameščenimi vodomernimi latami. Spremljali bomo tudi podatke na koprskem mareografu in napovedi plimovanj na podlagi plimnih kartic. Rezultate bomo neposredno uporabljali pri upravljanju nivojev vode v različnih hidroloških enotah mokrišča ter pri ukrepanju v različnih primerih.

Obiskovalci

Cilj 8: Razviti in vzdrževati pozitivno podobo rezervata pri glavnih ciljnih skupinah (obiskovalci, lokalno prebivalstvo) in pri javnih službah

Cilj obsega promocijo rezervata ter komuniciranje s ključnimi javnostmi na vseh nivojih, od lokalnega do mednarodnega. Kot glavne ciljne skupine smo doslej opredelili:

- lokalno prebivalstvo,
- šolske in druge izobraževalne skupine,
- skupine in individualni obiskovalci s posebnim interesom: poklicni in ljubiteljski naravoslovci, predvsem specializirane skupine, kot so ornitologi,
- turisti,
- skupine s posebnimi potrebami (slepi in slabovidni, gluhi in gluhonemi ter invalidi).

Ukrepe v okviru cilja bomo v 2012 večinoma izvajali samostojno, pa tudi v povezavi z drugimi upravljalci zavarovanih območij v Sloveniji ter v okviru neformalne mreže upravljalcev severno-jadranskih mokrišč Adriawet in drugimi sorodnimi organizacijami in skupinami doma in v tujini.

Upravljalске strategije

8.1. Uporaba lastnih tiskanih, virtualnih in drugih medijev

Ukrepi

- Nadgradnja in vzdrževanje spletne strani www.skocjanski-zatok.org

Po oblikovni in vsebinski prenovi spletne strani rezervata, ki je v teku in bo končana do konca leta 2011, bomo v letu 2012 nadaljevali z dodajanjem novih vsebin in rednim vzdrževanjem spletne strani. Dodali bomo aktualne vsebine za obiskovalce in drugo zainteresirano javnost.

- Priprava, izdaja in uporaba tiskanih medijev

V preteklih letih smo v okviru različnih projektov in ob finančni podpori sponzorjev izdali večje število promocijskega materiala, povsem ali delno osredotočenega na predstavitev Škocjanskega zatoka. V letu 2012 bomo nadaljevali z distribucijo teh gradiv ključnim ciljnim skupinam.

8.2. Mediji in odmevni dogodki

Ukrepi

- Delo z mediji, predvsem ob medijsko odmevnih dogodkih

Obveščanje prek medijev je eden najbolj učinkovitih načinov za povečanje prepoznavnosti območja in vzpostavitve pozitivne podobe. Skrbeli bomo za predstavitev medijsko odmevnih dogodkov v rezervatu in pojavljanje stopnjevali tudi glede na izvedbo posameznih faz urejanja parkovne infrastrukture, ki bo rezervat še bolj približala ljudem.

Predstavnikom medijev bomo nudili pomoč pri pripravi prispevkov, reportaž, snemanjih na terenu in podobno. Ob najbolj ključnih dogodkih bomo organizirali tudi tiskovne konference in

pripravili ustrezna sporočila za javnost. V okviru projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok v letu 2012 načrtujemo naslednje aktivnosti:

- organizacija in izvedba tiskovne konference ob začetku projekta,
- priprava in pošiljanje sporočil za javnost o poteku projekta ob pomembnejših mejnikih znotraj izvajanja projekta,
- objava novic o napredku projekta na spletni strani rezervata www.skocjanski-zatok.org in splošni spletni strani DOPPS www.ptice.si.

- Sejmi in prireditve

Škocjanski zatok bomo predstavljali tudi na sejmi in prireditvah z ustrežno tematiko (kot je npr. narava, prosti čas, specializirani dogodki na temo opazovanja ptic) v Sloveniji in tujini. Pri izboru dogodkov bomo upoštevali predvsem kriterij, v kolikšni meri ga obiskujejo predstavniki glavnih ciljnih skupin. Predstavitve na sejmi in drugih prireditvah bomo povezali s predstavitvijo drugih območij Natura 2000 v Sloveniji, drugimi območji v mreži Adriawet ter po možnosti tudi s predstavitevami naravi prijaznih aktivnosti lokalnih prebivalcev teh območij. Zaradi gradnje objektov bodo leta 2012 predstavitve te vrste minimalne.

- Potujoča razstava

Pred tremi leti smo pripravili potujočo razstavo o območjih Natura 2000 (posebnih območjih varstva) v primorski regiji, med katerimi je tudi Škocjanski zatok, v slovenski, angleški in italijanski različici. Doslej smo z razstavo prepotovali celotno regijo in tudi druge kraje širše po Sloveniji in v zamejstvu, hkrati pa lokalnim prebivalcem Kopra predstavili tudi druga za ptice pomembna območja v njihovi bližini. Kot v preteklem letu, bomo tudi v letu 2012 razstavo postavili še v drugih krajih v regiji in širše po Sloveniji ter jo po možnosti popestrili s spremljajočimi dogodki (uvodno predavanje, predstavitve in dogodki za lokalne šole ipd.) in zagotovili tudi medijski odziv v lokalnih medijih.

- Oglaševanje

Oglaševanje je bilo načrtovano kot promocijski ukrep po dokončni ureditvi rezervata, ker pa ta še ni gotova, v letu 2012 le-tega v okviru promocijskih aktivnosti še ne bomo izvajali.

8.3. Neposredne predstavitve in promocija rezervata

Ukrepi

- Predstavitve lokalnemu prebivalstvu in predstavnikom lokalnih oblasti

Lokalne prebivalce Kopra in okolice bomo o napredku pri urejanju in upravljanju Škocjanskega zatoka obveščali tudi na posebnih predstavitevah oz. predavanjih. Hkrati bomo nadaljevali tudi z rednim obveščanjem ključnih predstavnikov lokalnih oblasti. Pri vseh tovrstnih predstavitevah bomo ustrezno promovirali tudi koristi rezervata za lokalno skupnost in priložnosti, ki iz tega izhajajo.

- Predstavitve širši slovenski in mednarodni javnosti

Naravni rezervat Škocjanski zatok bomo aktivno predstavljali tudi zainteresirani javnosti drugod po Sloveniji, tako potencialnim obiskovalcem – ljubiteljem narave, kot tudi strokovni javnosti. Poleg tega bomo rezervat predstavljali mednarodni javnosti na vseh primernih dogodkih, strokovnih srečanjih in konferencah. Poleg osebnih predstavitev pa bomo poskrbeli tudi za pripravo in objavo člankov o rezervatu v ustreznih slovenskih in mednarodnih revijah in drugih

tiskanih medijih, od DOPPS-ove revije Svet ptic do revij in prilog časopisov na temo prosti čas, narava, rekreacija in podobno.

Med 6. in 8. februarjem 2012 bo v mestu Agadir v Maroku pomemben mednarodni simpozij o mediteranskih mokriščih z naslovom »Water and Wetlands in Mediterranean from Grado to Agadir« ob 20. obletnici konference v Gradežu, na katerem želimo predstaviti tudi obnovo Škocjanskega zatoka kot pomemben prispevek k ohranjanju mokrišč v širši sredozemski regiji. Način predstavitve in udeleženci (DOPPS, ZVN) bodo dogovorjeni naknadno.

- Individualne in druge neposredne predstavitve manjšim ciljnim skupinam

Skupinam s posebnimi potrebami bomo rezervat predstavili individualno na sestankih s predstavniki različnih organizacij s teh področij (društva slepih in slabovidnih, gluhih in gluhonemih ter invalidov) ter se v okviru teh dogovorili tudi za posebne oblike sodelovanja med rezervatom in tovrstnimi organizacijami. Tudi komuniciranje z lokalnimi šolami bo v veliki meri individualno in neposredno, medtem ko bomo širši krog izobraževalnih ustanov obveščali tudi z uporabo neposredne pošte.

8.4. Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov z lokalno skupnostjo in različnimi ključnimi organizacijami

---

Ukrepi

- Vzdrževanje dobrih odnosov s predstavniki lokalnih oblasti

Nadaljevali bomo z vzdrževanjem vzpostavljenih dobrih odnosov s predstavniki Mestne občine Koper ter vseh občinskih služb. Po potrebi se bomo udeleževali sej občinskega sveta in predvsem lokalnih sestankov na ravni krajevnih skupnosti ali različnih interesnih skupin. Za ohranjanje dobrega sodelovanja se bomo trudili tudi pri drugih javnih službah, kot so npr. inšpekcijske službe in policija.

- Vzdrževanje dobrih odnosov s predstavniki lokalnih zainteresiranih skupin

Hkrati bomo ohranjali dobre odnose tudi z lokalnimi zainteresiranimi skupinami, npr. lokalnimi člani DOPPS, upravljalci drugih zavarovanih območij v Obalno-kraški regiji, z lokalnimi šolami, z lokalnimi nevladnimi organizacijami, okoliškimi kmeti, sosedi, itd.

- Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov z izobraževalnimi ustanovami za prepoznavanje rezervata in narave v širšem pomenu besede kot vrednote med mladimi generacijami

Vse izobraževalne skupine, ki se bodo udeleževale izobraževalnih aktivnosti v rezervatu, bomo uvrstili tudi med prejemnike promocijskih, informacijskih in relevantnih strokovnih gradiv rezervata.

- Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov s strokovnimi organizacijami, ki delujejo na podobnih področjih

Skrbeli bomo tudi za razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov s strokovnimi organizacijami, ki delujejo na podobnih področjih, npr. z Morsko biološko postajo Piran, Zavodom RS za varstvo narave, OE Piran, Zavodom za zdravstveno varstvo Koper, Agencijo RS za okolje ter njeno pisarno v Kopru, itd.

8.5. Sodelovanje in skupna promocija v okviru mreže upravljavcev severno-jadranskih mokrišč Adriawet in z upravljavci drugih zavarovanih območij

Ukrepi

- Vzpodbujanje sodelovanja znotraj mreže Adriawet in z upravljavci drugih zavarovanih območij v Sloveniji in tujini

Vzpodbujali bomo druženje in izmenjavo izkušenj in informacij med člani neformalne mreže Adriawet, kot tudi z upravljavci drugih zavarovanih območij. Naš cilj je izvesti vsaj eno letno srečanje Adriawet in k aktivnemu sodelovanju povabiti še več upravljalcev. Na tej osnovi bomo lahko nadaljevali s skupnimi promocijskimi aktivnostmi, ki smo jih z nekaterimi upravljavci v Sloveniji in Italiji že začeli izvajati v okviru izvedenih projektov ter pripravili tudi nove projekte.

- Izvedba skupnega promocijskega projekta z Adriawet partnerji

Z italijanskimi partnerji mreže Adriawet smo leta 2009 kandidirali za ESRR sredstva v okviru javnega razpisa za predložitev standardnih projektov št. 02/2009, ki ga je objavil Organ upravljanja programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013, Avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina. Rezultati razpisa so bili objavljeni šele sredi leta 2011, na njem pa smo uspeli s skupnim projektom nekaterih Adriawet partnerjev.

Projekt »Jadranska mokrišča za omrežje Natura 2000« (na kratko »Adriawet 2000«) je namenjen predvsem razvoju skupnih orodij za povečanje privlačnosti in prepoznavnosti sodelujočih mokrišč iz Furlanije, Benečije in Slovenije. Izvajali ga bomo tri leta s pričetkom 1.11.2011. DOPPS-ov del izvedbe aktivnosti v NR Škocjanski zatok smo ocenili na 270.000€, od česar 85% financira ESRR, 15% nacionalnega sofinanciranja pa partnerjem iz privatnega sektorja v Sloveniji zagotavlja SVLR na podlagi posebne pogodbe, ki je s SVLR še nismo podpisali.

V 2012 bomo opravili naslednje projektne aktivnosti, ki predstavljajo neposredno podporo in nadgradnjo aktivnosti za doseganje ciljev Načrta upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok in tega predloga letnega programa dela rezervata za 2012 in nam omogočajo kakovostnejšo uresničitev zastavljenih programskih ciljev:

- Program za monitoring in ohranjanje biotske raznovrstnosti (nadgradnja ukrepov 1.7, 1.8 in 3.3. ter ostalih s sklicem nanje): pregledali bomo podlage in razpoložljivo literaturo ter podatke ter pripravili metode, orodja kot tudi skupni protokol za monitoring izbranih naravnih virov mokrišč, skupaj s partnerji bomo pričeli tudi z izdelavo internetnega portala za predstavitev podatkov;
- Skupni program za celovito in trajnostno upravljanje zavarovanih območij: v sodelovanju s partnerji bomo opravili analizo razvojnih priložnosti na vključenih območjih;
- Izobraževanje, ozaveščanje in skupna promocija: izobraževalne programe posameznih območij bomo nadgradili s skupnim izobraževalnim programom, ki bo izhajal iz značilnosti omrežja Natura 2000; pripravili bomo osnovno verzijo učnih listov in jih začeli testirati na izobraževalnih dogodkih v okviru aktivnosti 10.4.; v okviru tega sklopa bomo pričeli tudi z načrtovanjem razstav v bodočem info centru naravnega rezervata, ki bodo izdelane v letu 2013;
- Modeli lokalnega sodelovanja za trajnostni razvoj območij: v okviru tega sklopa se bomo osredotočili na promocijo okoljskih in socialnih zakonskih določb, ki izhajajo iz zakonodaje o omrežju Natura 2000, in so neposredno povezane s projektnimi območji – mokrišči, z nadgradnjo obstoječih lokalnih virov sofinanciranja upravljanja mokrišč ter uporabe obnovljivih virov energije na območjih Natura 2000 – v letu 2012 bomo pripravili naročilo študije obnovljivih virov v NR Škocjanski zatok, medtem ko bodo ostali vsebinski sklopi sledili v letih 2013-14;
- Komunikacijski načrt: s partnerji bomo oblikovali komunikacijsko delovno skupino ter po pregledu dosedanjih komunikacijskih dejavnosti skupaj pripravili načrt komunikacije z

institucijami, v Sloveniji bo DOPPS projekt promoviral v medijih in na spletni strani (nadgradnja aktivnosti v okviru Cilja 8). Začeli bomo tudi s pripravo skupnega promocijskega materiala.

Zaradi izvedbe projekta bo potreben angažma dodatnih kadrov za izvedbo programa dela vključno s projekti (glej finančni in kadrovski načrt). Skupni načrtovani stroški za aktivnosti v prvem letu znašajo približno 52.000€, zaradi predpisane porabe 25% projektne proračuna (potrjeni zneski do oktobra 2012) pa obstaja možnost premika določenih aktivnosti v prvo polovico leta 2012 in s tem pospešitev izvedbe določenih akcij ter porabe sredstev. Poleg vsebinskih aktivnosti bomo s partnerji sodelovali tudi pri vodenju in koordinaciji projekta, sodelovali tako v Upravnem kot tudi v Znanstvenem odboru projekta, se udeleževali sestankov in srečanj ter organizirali eno od srečanj Znanstvenega odbora. Redno bomo poročali in izpolnjevali druge s pogodbo prevzete obveznosti.

- Sodelovanje v nacionalni Zvezi naravovarstvenih nadzornikov in Skupnosti zavarovanih območij

Zveza naravovarstvenih nadzornikov v zadnjih letih ni bila aktivna. V primeru aktivnosti v 2012 bomo z upravljavci ostalih slovenskih zavarovanih območij oz. njihovih nadzornih služb sodelovali pri zagotavljanju združevanja naravovarstvenih nadzornikov, zastopanja njihovih interesov na mednarodni in državni ravni, izobraževanje naravovarstvenih nadzornikov in razvoj naravovarstvene dejavnosti. Pri izmenjavi izkušenj in znanj bomo z upravljavci drugih zavarovanih območij v Sloveniji sodelovali tudi na drugih področjih.

Dne 20.10.2011 smo upravljavci zavarovanih območij v Sloveniji podpisali Dogovor o ustanovitvi Skupnosti zavarovanih območij narave Slovenije. V letu 2012 bo Skupnost pričela s skupnimi aktivnostmi, ki jih bomo skupaj pripravili in izvajali.

Cilj 9: Do konca leta 2009 zgraditi načrtovano parkovno infrastrukturo (informacijski center, centralna opazovalnica, opazovalni stolp, učne poti z opremo, itd.), ki bo ljudem omogočala kakovostno doživljanje narave in jim posredovala ključna sporočila

Upravljaljske strategije

9.1. Dokončanje izhodišč za načrtovanje in izvedbo parkovne infrastrukture

---

Strategija je izvedena, ukrepi v letu 2012 niso predvideni.

9.2. Zagotovitev financiranja za izgradnjo vse infrastrukture za obiskovalce

---

Investicija Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok, skupaj ocenjena na 3.169.522€ v stalnih cenah oziroma 3.276.514€ v tekočih cenah, naj bi se financirala iz naslednjih virov:

Viri financiranja	3.276.513,88
ESRR (Mreženje kulturnih in naravnih potencialov)	2.047.821,18
- od tega ESRR – 85%	1.740.648,01
- od tega slov.udeležba – 15%	307.173,18
PRESEŽEK SKZG RS 2005-2007	481.907,12
SOFINANCIRANJE MOP – PP 2443	731.500,28
SOFINANCIRANJE MOP – program. sredstva (PP 2143)	15.285,30

Zaradi spremembe dinamike izvajanja projekta bo treba izračune v tekočih cenah še enkrat posodobiti, tako da iz tega naslova pričakujemo minimalne spremembe zgoraj navedenih zneskov. Večja sprememba je zaradi kasnejšega pričetka del, kot je bil načrtovan v zadnji različici investicijskega programa projekta, pričakovana pri porabi sredstev v letu 2012 (glej poglavje V. Pregled finančnega okvira) in sicer se bo predvidoma v 2012 zmanjšala in delno prenesla v leto 2013.

9.3. Dokončanje dokumentacije in pridobitev vseh potrebnih soglasij in dovoljenj

---

Izbrani izvajalec inženiringa in strokovnega nadzorstva (inženir) pri izvedbi projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok – Lokainženiring d.o.o., je 20.7.2011 prevzel v pregled projektno dokumentacijo PZI – Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok, 1. in 2. faza – ter avgusta 2011 pripravil Poročilo o pregledu projektne dokumentacije in ga posredoval naročniku – Ministrstvu RS za okolje in prostor – ter sofinancerju projekta – upravljavcu rezervata DOPPS. Na podlagi poročila in tehničnega sestanka 30.8.2011, ki so se ga udeležili predstavniki projektanta, inženirja ter upravljavca rezervata, je prišlo do zaključkov, da so se v času po izdelavi projekta uveljavile učinkovitejše in cenovno ugodnejše rešitve predvsem na področju strojnih in elektro instalacij, zaradi česar je projektant podal predlog spremembe projekta, ki prinaša tako strokovno-tehnične izboljšave in s tem tudi izboljšave energetske učinkovitosti objektov kot tudi prihranek pri izvedbi in vzdrževanju objektov.

Potrebne spremembe projektne dokumentacije PZI temeljijo na pregledu projektne dokumentacije, najpomembnejših zakonodajnih sprememb ter Navodil OU za informiranje in obveščanje javnosti o Kohezijskem in strukturnih skladih v programskem obdobju 2007 – 2013 (različica 3.0). Na podlagi teh ugotovitev in ustnega dogovora s predstavniki MOP je DOPPS oktobra 2011 pripravil projektno nalogo in vso drugo dokumentacijo za javno naročilo z naslovom Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok, 1. in 2. faza: sprememba projektne

dokumentacije PZI, št. 2/2006 (avgust 2007). Postopek s pogajanji brez predhodne objave v skladu z določbo 2. alineje 1. točke 29. člena Zakona o javnem naročanju (ZJN-2, Ur.l. RS št. 128/06, 16/08, 34/08, 19/10 in 18/11) je bil izbran na podlagi tehničnih zahtev predmeta javnega naročanja. Skladno z Zakonom o graditvi objektov odgovorni vodja projekta s podpisom jamči za kakovost in usklajenost projektne dokumentacije. Tako sprememb projektov ne more izdelovati drug projektant.

Poleg tega smo v ta sklop umestili tudi izdelavo projekta notranje opreme in grafične signalizacije, ki ga bomo naročili takoj po potrditvi financiranja projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok.

9.4. Izgradnja, oprema in vzdrževanje 2 km krožne učne poti z opazovališči, znaki in mlakami za dvoživke in nevretenčarje na Bertoški bonifiki

---

Ukrepi

- Izdelava in namestitev zastiralnih sten (parapetov) z opazovalnimi linami (2. faza)

Izvedbo 2. faze opazovališč smo uvrstili v skupno investicijo izgradnje parkovne infrastrukture v rezervatu, ki jo bomo izvedli v okviru projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (glej točko 9.5.). V skladu s projektom PZI »Gradnja objektov v NR Škocjanski zatok – opazovališča, 2. faza« bomo dokončali urejanje štirih obstoječih opazovališč ob krožni učni poti na Bertoški bonifiki. 2. faza gradnje predvideva izdelavo streh nad enim segmentom vsakega opazovališča (dolžine 4 metre), ureditev platoja za odvzem vzorcev iz mlak ter lese na območju, kjer se zaključi servisna pot. Poleg tega se izvede rekonstrukcija obstoječega opazovališča 6 ob laguni ter novo opazovališče slanuš 7, prav tako ob laguni, z mostičkom preko jarka in prehodom čez nasip.

- Vzdrževanje objektov, opreme in spremljajočih manipulativnih površin ter opreme na prostem

V letu 2012 načrtujemo manjše redne vzdrževalne posege na opazovališčih in pa redno čiščenje objektov, opreme in spremljajočih manipulativnih površin. Redno bomo pregledovali opremo in objekte z namenom zagotavljanja varnosti obiskovalcev in zaposlenih, kar je v času gradnje parkovne infrastrukture še posebej pomembno.

9.5. Izgradnja, oprema in vzdrževanje centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki

---

Ukrepi

- Izvedba javnih naročil za izbiro izvajalcev

V skladu s spremembo investitorja projekta izgradnje parkovne infrastrukture Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok bo javna naročila za pridobitev izvajalcev projektnih aktivnosti izvajal Direktorat za javne službe in investicije v okviru MOP z izjemo že izvedenega javnega naročila za Svetovalni inženiring in nadzor. Poleg že izvedenega so predvidena še naslednja javna naročila:

- gradnja objektov (GOI dela)
- projektantski nadzor
- projekt notranje opreme in grafične signalizacije
- notranja oprema

Naloge v zvezi s pripravo javnih naročil bo opravljal izbrani svetovalni inženiring, ki bo v ta namen v času projekta opravljal naslednje aktivnosti:

- priprava razpisne dokumentacije in izvedba postopkov javnega naročanja za izbor izvajalcev skladno z zakoni in predpisi,
  - administrativno-tehnična dela pri vodenju javnih naročil (npr. izdajanje in pojasnjevanje razpisne dokumentacije, izdelava analiz prispelih ponudb, vodenje evidenc, priprava in pošiljanje zapisnikov, poročil, obvestil, priprava dokumentacije za arhiv Naročnika), priprava predlogov za izbor najugodnejših ponudnikov, priprava pogodb ter koordinacija sklepanja pogodb,
  - objava obvestil o javnih naročilih in oddaji javnih naročil na Portalu javnih naročil oz. drugih mestih, v skladu z vrednostjo naročila in izbranim postopkom,
  - v primeru revizije postopkov javnega naročanja priprava vseh dodatnih obrazložitvev, dokumentov in opravljanje drugih administrativno-tehničnih nalog, povezanih s tem.
- Gradnja objektov – izvedba gradbenih in obrtniških del

Projekt »Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok« je namenjen izgradnji vseh načrtovanih objektov in s tem dokončni ureditvi rezervata. Predstavlja zadnji del urejanja naravnega rezervata Škocjanski zatok, kot je bilo opredeljeno z državnim prostorskim izvedbenim aktom – ureditvenim načrtom za območje naravnega rezervata Škocjanski zatok. Predmet projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok je izgradnja (GOI dela: gradbena, obrtniška in inštalacijska dela) in notranje opremljanje (skupaj s pripravo projekta notranje opreme in grafične signalizacije) naslednjih objektov (po strategijah):

Upravljalna strategija 9.5.:

- A. informacijski center s komunalno ureditvijo in s spremljajočimi manipulativnimi površinami (parkirišča in druge zunanje in prometne ureditve, igrišče in druge ureditve za obiskovalce)
- B. hlev z obrobo in lesom
- C. osrednja opazovalnica
- D. zunanji montažni WC
- E. nadstrešnica nad parkirišči (gradbena dela)
- F. urbana oprema

Upravljalna strategija 9.6.:

- G. mala opazovalnica (opazovalni stolp)
- H. mestni vstopni objekt
- I. opazovališče 5
- J. brv in lesa na poti pod ankaransko vpadnico

Upravljalna strategija 9.4.:

- K. opazovališča 1-4 na Bertoški bonifiki, 2. del (strehe opazovališč, lesa, plato za vzorčenje in izvedbo izobraževalnega programa v mlaki, lesa na servisni poti v bližini opazovališča 6)
- L. rekonstrukcija obstoječega opazovališča 6
- M. opazovališče slanuš 7 z brvjo

Gradnjo objektov in spremljajočih manipulativnih površin bo izbrani izvajalec izvajal v skladu s projektno dokumentacijo, dovoljenji, pogodbo, svojim terminskim planom ter drugimi relevantnimi dokumenti. Gradbena dela se bodo izvajala v časovnih obdobjih, ko so vplivi na živi svet najmanjši, saj bodo potekala pod strogim naravovarstvenim nadzorom, ki ga bo upravljavec izvajal v okviru nadzorne službe. Poleg tega bomo v sodelovanju z investitorjem MOP zagotovili tudi vse druge potrebne nadzore, in sicer:

1. strokovni nadzor (gradbeni, geomehanski), ki poleg vseh aktivnosti v skladu z zakonodajo s področja gradbeništva vsebuje tudi sodelovanje in strokovno pomoč pri organizaciji gradnje in predaje objektov;
2. koordinatorja za varnost in zdravje pri delu;
3. projektantski nadzor gradnje ter
4. arheološki nadzor, ki je uvrščen v popis del in ga bo najel izvajalec.

Vrstni red gradnje objektov je odvisen od potreb v rezervatu, sezonskih omejitev za izvedbo gradbenih in obrtniških del v rezervatu zaradi upoštevanja naravovarstvenih izhodišč, terminskega plana izvajalca in razpoložljivosti sredstev, saj bo gradnja vključno s pripravami glede na razpoložljivost sredstev potekala v letih 2012 in 2013. Glede na potrebe rezervata bomo med prioritete uvrstili gradnjo objektov na Bertoški bonifiki pred objekti pod ankaransko vpadnico, med prvimi pa hleva z oboro zaradi potreb pašne živine, ki smo jo medtem že naselili v rezervatu. Med terminskimi prioritetami je zelo visoko tudi osrednja opazovalnica in obe dodatni opazovališči ob laguni (za te objekte je še posebej pomembna gradnja izven obdobj, občutljivih za živi svet, saj so sredi rezervata), saj zaradi dostave materiala in gradbenih strojev v ta del rezervata, kot tudi njihove odstranitve po zaključku del, določena dela na objektih in ureditvah ob vstopu v rezervat pri informacijskem centru niso izvedljiva pred zaključkom gradnje objektov sredi rezervata in vzpostavitvijo prvotnega stanja. V kolikor bo projekt potekal brez večjih nepričakovanih dogodkov (neuspela javna naročila, neugodni naravni pogoji ipd.) pričakujemo, da bo do konca leta 2012 realizirane približno 30-40% vrednosti investicije.

- Notranja oprema objektov

Po trenutnih načrtih bo notranje opremljanje objektov potekalo v začetku leta 2013. Leta 2012 bomo vsekakor pridobili Projekt notranje opreme in grafične signalizacije (glej ukrep 9.3), v katerem bo celostno rešeno notranje opremljanje objektov in celotna signalizacija v objektih in rezervatu, usklajena z celostno grafično podobo rezervata. Razstave in drugo vsebinsko interpretacijo in opremo bomo zasnovali v okviru projekta Adriawet 2000 (glej ukrep 10.2) in del v prihodnjih letih tudi izdelali.

9.6. Izgradnja, oprema in vzdrževanje objektov, poti in druge parkovne infrastrukture na območju pod ankaransko vpadnico

---

Ukrepi

- Izvedba javnih naročil za izbiro izvajalcev
- Gradnja objektov – izvedba gradbenih in obrtniških del
- Notranja oprema objektov

Veljajo opisi pod ukrepom 9.5. Po trenutnih predvidevanjih bo gradnja in opremljanje objektov pod ankaransko vpadnico potekalo v letu 2013.

9.7. Minimiziranje motenj

Ukrepi

- Izgradnja in vzdrževanje vseh naravnih ter umetnih zastorov

Ob učni poti v rezervatu, razen na redkih močno zaraščenih predelih z gostim naravnim rastjem, kjer smo za preprečitev motenj zgradili notranje zastiralne nasipe višine vsaj 1,5 metra in zasadili naravno rastje, ki prispeva k naravnemu izgledu nasipa in fizično preprečuje

obiskovalcem dostop na nasipe, bomo obstoječo zarast tudi v letu 2012 vzdrževali in dopolnjevali.

V letih 2010 in 2011 smo na brežinah glavnega dovodnega jarka za dovajanje sladke vode iz Are na območje odprte vodne površine s trstičjem zasadili približno 140 dvoletnih sadik črne jelše (*Alnus glutinosa*) in z zasaditvijo ustvarili lep sestoj črne jelše. Dvoletne sadike črne jelše smo v letu 2011 zasadili tudi po robu sladkovodnega močvirja s trstičjem v »trikotniku«, in sicer na meji s traso nove Bertoške vpadnice, kjer smo zasadili tudi sadike črnega gabra (*Ostrya carpinifolia*), navadne kaline (*Ligustrum vulgare*) in vrbovja (*Salix spp.*). Na obravnavanem območju smo zasadili približno 120 sadik naštetih rastlin. Večina zasajenih sadik lepo uspeva, zato bomo s sajenjem nadaljevali tudi v letu 2012. V ta namen smo pripravili načrt zasaditve drevesnih in grmovnih vrst z naslednjimi cilji:

- Zmanjševanje agresivnosti tujerodnih vrst, kot so rubinija (*Rubinia pseudoacacia*), amorfa (*Amorfa fruticosa*) in japonsko kosteničevje (*Lonicera japonica*), ki bi verjetno onemogočila naravno zaraščanje z avtohtonimi vrstami. Poleg tega pa nekatere vrste klijejo le na golih tleh, ki pa se brez motenj hitro zarastejo z ruderalno vegetacijo visokih steblik in tako onemogočijo klitje semen dreves iz rodov *Populus*, *Alnus* in *Salix*.
- Vzpostavitev sonaravne avtohtone lesne vegetacije, ki bo služila kot zatočišče ter vir hrane za tukajšnje favno.
- Z zasaditvijo izbranih grmovnih vrst ustvariti goste mejice v okolici vseh opazovalnic in drugih izpostavljenih predelih vzdolž krožne učne poti, ki bodo preprečevale dostop in prehajanje obiskovalcev na zastiralne nasipe ter s tem zmanjšale motnje na živi svet rezervata.

V sodelovanju z botanikom Josipom Otopalom smo pripravili načrt zasaditve drevesnih in grmovnih vrst v NR Škocjanski zatok za leto 2012 po posameznih predelih v sladkovodnem delu rezervata, v katerem povzemamo tudi zasaditev, opravljeno v letu 2011. Povzetek načrta sledi na naslednjih straneh.

Upravljalca lahko s sodelovanju z botanikom seznam naknadno še dopolni, predvsem z avtohtonimi vrstami plodonosnih grmovnic, ki so prehransko pomembne za ptice.

Na najbolj izpostavljenih predelih ob zastiralnih stenah na opazovališčih smo v letu 2011 izvedli tudi podaljšanje zastiralnih sten do nasipov. Ukrep je bil nujen, ker so posamezni obiskovalci kljub oznakam in opozarjanju plezali na nasipe in s tem preprečevali razrast grmovnic. Dela smo izvedli v okviru rednega vzdrževanja opazovališč.

Med glavnimi vzdrževalnimi deli v letu 2012 načrtujemo košnjo nasipov, rezanje grmovja in vzdrževanje umetnih zastorov.

Območje A: začasna gradbena baraka

tabela 1: zasaditev v letu 2011

vrsta	latinsko ime	ploskev	število	leto zasaditve
črni gaber	<i>Ostrya carpinifolia</i>	C	25	2011
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	C	20	2011
črničevje	<i>Quercus ilex</i>	C	5	2011
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	ML1	5	2011
črni topol	<i>Populus nigra</i>	ML2	2	2011
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	ML2	4	2011
črni bezeg	<i>Sambucus nigra</i>	ML2	2	2011
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	ML3	5	2011
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	D	6	2011

tabela 2: načrt zasaditve v letu 2012

vrsta	latinsko ime	ploskev	število	leto zasaditve
črni gaber	<i>Ostrya carpinifolia</i>	C1	20	2012
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	C1	20	2012
rešeljika	<i>Prunus mahaleb</i>	C1	20	2012
brin	<i>Juniperus communis</i>	C1	20	2012

Območje B: opazovalnica 1

tabela 1: zasaditev v letu 2011

vrsta	latinsko ime	ploskev	število	leto zasaditve
bela vrba	<i>Salix alba</i>	A	10	2011
češmin	<i>Berberis vulgaris</i>	A	3	2011
češmin	<i>Berberis vulgaris</i>	A1	3	2011
mali jesen	<i>Fraxinus ornus</i>	A1	10	2011
navadni glog	<i>Crataegus laevigata</i>	A1	10	2011
češmin	<i>Berberis vulgaris</i>	A2	3	2011
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	A2	3	2011
krhka vrba	<i>Salix fragilis</i>	B	30	2011
bela vrba	<i>Salix alba</i>	B	90	2011
češmin	<i>Berberis vulgaris</i>	B1	5	2011
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	B1	10	2011

tabela 2: načrt zasaditve v letu 2012

vrsta	latinsko ime	ploskev	število	leto zasaditve
črni gaber	<i>Ostrya carpinifolia</i>	A1	15	2012
mali jesen	<i>Fraxinus ornus</i>	A1	10	2012
rešeljika	<i>Prunus mahaleb</i>	A1	10	2012
bela in krhka vrba	<i>Salix sp.</i>	B	100	2012
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	B	50	2012
črni topol	<i>Populus nigra</i>	B	10	2012

Območje C: opazovalnica 2

tabela 1: zasaditev v letih 2010/11

vrsta	latinsko ime	ploskev	število	leto zasaditve
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	A	100	2010
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	D	40	2011

tabela 2: načrt zasaditve v letu 2012

vrsta	latinsko ime	ploskev	število	leto zasaditve
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	B	100	2012
vrba	<i>Salix sp.</i>	B	100	2012
črni topol	<i>Populus nigra</i>	B	10	2012
češmin	<i>Berberis vulgaris</i>	B1	10	2012
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	B1	20	2012
robide	<i>Rubus sp.</i>	C	100	2012
šipek	<i>Rosa sp.</i>	C	50	2012
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	D	20	2012

Območje D: sladkovodno močvirje v »trikotniku«

tabela 1: zasaditev v letih 2010/11

vrsta	latinsko ime	ploskev	število	leto zasaditve
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	A0	15	2010
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	A0-2	100	2011
črni gaber	<i>Ostrya carpinifolia</i>	B	30	2011
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	C	5	2011
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	C	8	2011
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	D1-4	10	2011
črni topol	<i>Populus nigra</i>	D1-4	2 do 3	2011
bela vrba	<i>Salix alba</i>	D1-4	2 do 3	2011
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	E	15	2011

tabela 2: načrt zasaditve v letu 2012

vrsta	latinsko ime	ploskev	število	leto zasaditve
črni topol	<i>Populus nigra</i>	A2	20-30	2012
bela vrba	<i>Salix alba</i>	A2	40	2012
črni gaber	<i>Ostrya carpinifolia</i>	B	50	2012
črni topol	<i>Populus nigra</i>	B	50	2012
trstikasta stožka	<i>Molinia arundinacea</i>	C	10	2012
črna jelša	<i>Alnus glutinosa</i>	D1-4	10	2012
črni topol	<i>Populus nigra</i>	D1-4	3	2012
kalina	<i>Ligustrum vulgare</i>	D1-4	5	2012

- Omejen dostop v določene dele rezervata med gnezdilno sezono

V času gradnje objektov bomo še posebno pozornost namenili omejevanju dostopa v najbolj občutljivih obdobjih za ptice in druge živali. V skladu z naravovarstvenimi izhodišči bomo omejevali izvedbo del v rezervatu, predvsem na njegovih najbolj izpostavljenih predelih, in obdobje gradnje umestili v čas, ko so živali manj občutljive. Po potrebi bomo v času gradnje glede na povečane motnje tudi omejili dostop za obiskovalce (tako zaradi dodatnih motenj kot tudi zagotavljanja njihove varnosti).

- Kodeks obnašanja v rezervatu

Zadrževanje obiskovalcev v rezervatu je dovoljeno samo v okviru označene parkovne infrastrukture. V skladu z Odredbo o pogojih obiskovanja in zadrževanja v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. l. RS, št. 58/01) se morajo obiskovalci ravnati v skladu s kodeksom obnašanja v rezervatu, ki je sestavni del vseh vstopnih tabel na ključnih točkah rezervata ter objavljen tudi v publikacijah o naravnem rezervatu. Obiskovalce pa bomo tudi opozarjali na upoštevanje kodeksa.

- Vodenje skupin

Za skupine obiskovalcev, ki so definirane kot skupine ljudi, ki štejejo najmanj 10 in največ 25 ljudi in za šolske skupine, ki jih sestavlja en šolski razred neglede na splošno definicijo skupine, bodo zaposleni izvajali strokovno vodenje po rezervatu, ki smo ga v skladu s prej omenjeno Odredbo v letu 2009 začeli izvajati proti plačilu. Vodniki po rezervatu bodo hkrati z izvajanjem osnovne funkcije vodenja – spremljanje in usmerjanje obiskovalcev in strokovna razlaga o značilnostih naravnih prvin na širšem območju rezervata, o procesih, naravnih vrednotah, rastlinskih in živalskih vrstah ter njihovih habitatih v rezervatu – obiskovalce tudi opozarjali na primerno vedenje v rezervatu, nadzorovali gibanje obiskovalcev in preprečevali motnje.

- Dodatna zaščita proti hrupu

V okviru možnosti bomo v letu 2012 nekaj energije vložili tudi v iskanje rešitev za preprečevanje hrupa, ki je po rezultatih študije Ocena obremenjenosti s hrupom za naravni rezervat Škocjanski zatok že presežen v predelu ob hitri cesti. Poročilo smo posredovali Zavodu za varstvo narave, OE Piran ter pristojnim službam na Ministrstvu za okolje in prostor, vendar pa so ugotovili, da po trenutno veljavni zakonodaji ni pravnih podlag, s katerimi bi investitorje nove infrastrukture, ki povzroča dodatni hrup, obvezali k izgradnji aktivne protihrupne zaščite. Rešitve bodo mogoče šele s spremembo zakonodaje v smeri povečanja varovanja občutljivih zavarovanih območij narave pred hrupom, ali pa po izgradnji informacijskega centra, ko bomo z monitoringom morali dokazati hrupne vplive na ta varovani objekt. Vsekakor bo zagotovitev varstva pred hrupom, ki v okolici raste, zahtevala še precej časa in energije.

- Sodelovanje s pristojnimi službami in uporabniki ter investitorji za zmanjšanje hrupa in svetlobnega onesnaženja v okolici rezervata

V sodelovanju s pristojnimi službami, predvsem Zavodom RS za varstvo narave, OE Piran, uporabniki in investitorji bomo nadaljevali s prizadevanji za zmanjšanje obremenitev s hrupom in svetlobnim onesnaženjem v okolici rezervata. Obremenitve s hrupom se nanašajo predvsem na okoliško prometno infrastrukturo (predvsem hitro cesto), medtem ko je vir največjega svetlobnega onesnaženja urbana okolica rezervata.

9.8. Monitoring obiskovalcev in raziskava njihovih potreb in zahtev

---

Ukrepi

- Evidenca obiskovalcev s sistemom najav skupin

Sistem sprejemanja obiskovalcev na podlagi najav skupin nam omogoča ustrezno terminsko razporejanje skupin. S tem se izognemo preveč masovnemu obisku ter prevelikim točkovnim obremenitvam parkovne infrastrukture in omejenega števila zaposlenih v rezervatu. Sistem najav, po katerem bomo skupine obiskovalcev sprejemali tudi v letu 2012, bo omogočal tudi ustrezno kadrovske pripravo ob dnevih z več obiska (npr. z vključitvijo prostovoljcev in honorarno zaposlenih). Obiskovalcem bo omogočal sproščeno doživljanje narave v rezervatu, brez nepotrebnega čakanja in gneče. V času gradbenih del za postavitev objektov bo rezervat za obiske predvidoma zaprt, kar bomo ustrezno objavili v medijih javnega obveščanja in označili na vstopnih točkah v rezervat.

- Spremljanje obiskovalcev, njihovih potreb in zahtev

Sproti bomo beležili predloge in komentarje obiskovalcev in drugih zainteresiranih posameznikov in skupin ter skrbeli za ustrezno izobraževanje upravljalca na tem področju. Pri tem mislimo predvsem na izmenjavo izkušenj z drugimi upravljalci, predvsem območij z veliko obiskovalci doma in v tujini, ter študij ustrezne literature in spremljanje trendov v zavarovanih območjih.

- Vpisna knjiga za obiskovalce in knjiga pohval in pritožb

Vpisno knjigo za obiskovalce smo uvedli že pred izvajanjem tega načrta, nameščena pa je v začasem objektu – gradbeni baraki. V tem začetnem obdobju nadomešča obe predvideni knjigi, saj bomo s stolpcem »opombe« obiskovalcem ponudili tudi možnost komentarja, pohvale ali pritožbe.

Cilj 10: V letu 2007 pripraviti vsebinske programe za obiskovalce rezervata in jih po pripravi stalno izvajati

Upravljaljske strategije

10.1. Izdelava vsebinskih programov za obiskovalce rezervata po glavnih ciljnih skupinah (dopolnitev)

Ukrepi

- Nadgradnja izobraževalnega programa rezervata za šolsko leto 2012/2013

Izobraževalni program je sestavni del vsebinskih programov za obiskovalce, vendar ga zaradi specifik in posebnega pomena izobraževanja med cilji naravnega rezervata obravnavamo posebej.

V letu 2012 načrtujemo v okviru projekta Adriawet 2000 začetek bolj obsežne prenove izobraževalnega programa z aktivnostmi, katerih rezultat bo poenoten oziroma skupen izobraževalni program z nekaterimi upravljavci zavarovanih območij. S partnerji bomo v obdobju do vključno 2014 izvedli cikel 6 delavnic, na katerih bomo analizirali dosedanje delo ter pripravili program kot tematsko učno pot po sodelujočih območjih Natura 2000 s poudarkom na njihovih posebnostih. V izobraževalnem programu bo večji poudarek namenjen spoznavanju in razumevanju vloge območij Natura 2000 za ohranjanje narave.

V letu 2012 bomo tudi nadaljevali z delom na zasnovi didaktičnega materiala za otroke od treh do šestih let starosti (do vstopa v šolo), za katere se je v prejšnjih letih pokazalo, da so postali dokaj pogosti obiskovalci rezervata. Otroci teh starosti so obiskovali rezervat v skupinah z vzgojiteljicami ali svojimi starši.

10.2. Priprava interpretacijskih in izobraževalnih materialov ter razvoj in izdelava ali nakup potrebne opreme in pripomočkov

---

Ukrepi

- Priprava interpretacijskih materialov in medijev

V letu 2012 načrtujemo nadgradnjo obstoječega Načrta interpretacije rezervata v smeri načrtovanja opreme informacijskega centra in drugih objektov v rezervatu, torej razstav, interpretacijsko-izobraževalne opreme centra ter multimedijskih in/ ali filmskih predstavitev rezervata in sorodnih tem. Pri tem se bomo osredotočili na ključna sporočila, ki jih želimo posredovati ciljnim skupinam naravnega rezervata. Del načrtovanja in izdelave razstav ter izobraževalnih materialov je vključen tudi v projekt Adriawet 2000. Ocenjujemo, da bomo v določenih fazah načrtovanja potrebovali tudi pomoč zunanjih ekspertov s področja interpretacije, komuniciranja, trženja ter tehnične priprave razstav in gradiv, zato smo v finančni načrt vključili tudi nekaj sredstev za ta namen.

V začetku leta 2012 načrtujemo izdajo in distribucijo italijanske različice publikacije »Zeleno srce Kopra«, nadaljevali pa bomo tudi s snemanji živega sveta naravnega rezervata. Od konca novembra 2011 dalje so kratki spoti o rezervatu, katerih produkcijo je finančno omogočila Luka Koper d.d. iz sklada Živeti s pristaniščem, že na ogled na spletni strani.

S snemanjem bomo nadaljevali tudi v prihodnje ter vsako leto pripravili dva do tri kratke izobraževalne filme. Iz posnetih filmskih gradiv bomo do konca leta 2014 pripravili dokumentarni film o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, ki obiskovalcem na ogled v informacijskem centru naravnega rezervata Škocjanski zatok.

V letu 2012 načrtujemo izid treh kratkih filmov z naslednjo predvideno vsebino:

- ptice (selitev, prezimovanje, gnezditev)
- življenja v mlakah (dvoživke, kačji pastirji, plazilci)
- rastline morskih obrežij

Po izdelavi metodologij in protokolov raziskav in monitoringa zanimivih živalskih in rastlinskih skupin v okviru projekta Adriawet 2000 bomo načrt snemanj in priprave kratkih filmov po potrebi še spremenili in prilagodili potekajočim raziskavam. V letu 2012 bomo pripravili tudi okvirni vsebinski in izvedbeni program snemanj ter vseh načrtovanih kratkih filmov.

- Priprava učnih materialov, razvoj in izdelava ali nakup novih izobraževalno-raziskovalnih in interpretacijskih pripomočkov in opreme

V okviru priprave poenotenega izobraževalnega programa bomo v letu 2012 začeli s pripravami trojezičnega učnega materiala (v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku), ki bo sestavljen iz dveh delov: prvi/uvodni del bo predstavljal omrežje Natura 2000, drugi del pa značilnosti naravovarstvenega območja (v našem primeru Škocjanskega zatoka).

Poleg tega bomo nadaljevali z nadgradnjo učnih listov za dijake srednjih šol, tako gimnazij kot tudi strokovnih šol.

10.3. Izvajanje vsebinskih programov za obiskovalce rezervata

---

Ukrepi

- Zagotavljanje dostopa do informacij o rezervatu in izvajanje obiskovalcem namenjenih funkcij rezervata

Aktivnosti in programi za obiskovalce bodo v celoti zaživel, ko bo zgrajen in odprt informacijski center rezervata in druga parkovna infrastruktura. Dotlej bo kot začasni informacijski center služila pisarna na Staničevem trgu 16 v Kopru, v samem rezervatu pa začasni objekt – gradbena baraka, kjer so na voljo vse informacije o rezervatu, kot tudi o drugih mokriščih v severnem Jadranu. Za izvajanje vseh drugih funkcij bo center služil le kot infrastruktura, ki pa je za obiskovalce zelo pomembna, saj zadovoljuje vse osnovne fiziološke potrebe. Navedene funkcije, vodenja in druge storitve se bodo zato do izgradnje centra izvajale v omejenem obsegu, kot to navajamo pri konkretnih strategijah in ukrepih za doseganje z njimi povezanih ciljev.

10.4. Izvajanje izobraževalnega programa

Ukrepi

- Izvedba naravoslovnih dni in vodenih ogledov rezervata

Naravoslovni dnevi in različne oblike vodenih ogledov so ena najpomembnejših oblik izobraževalnega procesa v rezervatu. Tudi v letu 2012 bomo nadaljevali s tovrstnim delom z mladimi in ga nadgradili tudi za starostne skupine, s katerimi smo imeli doslej manj izkušenj.

Vzdrževali bomo redne stike s predstavniki lokalnih osnovnih in srednjih šol, kot tudi vrtcev in drugih izobraževalnih ustanov, ki so se doslej udeleževali naravoslovnih dni ali izkazali interes zanje. Zaradi velikega zanimanja bomo v tistih časovnih obdobjih, ko je bil doslej s strani šol največji interes za obisk rezervata, še posebej skrbno načrtovali obseg izobraževalnih dogodkov in jih z zanimivimi ponudbami poskusili preusmeriti tudi v druga, z vidika živega sveta, zanimiva obdobja za obisk rezervata (npr. zimski meseci namesto jesenskih, ko je osebje rezervata tudi najbolj obremenjeno z upravljaljskimi aktivnostmi).

V okviru projekta Adriawet 2000 so v letu 2012 načrtovane sledeče aktivnosti:

- raziskava o nivoju poznavanja mreže Natura 2000 s predložitvijo vprašalnikov izobraževalnemu osebju in učencem šol na projektnem območju;
- začetek izvedbe naravoslovnih dni za lokalne OŠ s ciklusom treh srečanj (eno bo v razredu, dve pa na terenu v Škocjanskem zatoku), ki jih bomo v obdobju od 2012-13 v Škocjanskem zatoku izvedli 8.

Pri tem bomo kot doslej sodelovali z učitelji osnovnih in srednjih šol ter asistenti in predavatelji na višjih in visokih šolah.

- Izvajanje drugih izobraževalnih aktivnosti v rezervatu v skladu s programom

V skladu z izobraževalnim programom rezervata bomo izvajali tudi druge predvidene aktivnosti. Med te sodijo aktivnosti, kot so sodelovanje pri pripravi raziskovalnih nalog mladih v rezervatu z javnimi predstavitvami (npr. ob Dnevu parkov), izvedba otroškega slikarskega Ex-tempora, razne delavnice in podobno.

Cilj 11: Vzpodbujati raziskave študentov, dijakov, drugih izobraževalnih skupin in raziskovalnih ustanov v rezervatu

Upravljaljske strategije

11.1. Program potrebnih raziskav in monitoringov v rezervatu in primerjalnih analiz z drugimi območji

---

Strategija je izvedena, aktivnosti v 2012 ne načrtujemo.

11.2. Distribucija programa ustreznim izobraževalnim in raziskovalnim ustanovam in posameznikom

---

Ukrepi

- Identificiranje vseh ustreznih ustanov in posameznikov
- Distribucija ustreznih programov
- Preverjanje zainteresiranosti

Program bomo distribuirali relevantnih raziskovalcem, raziskovalnim ustanovam in tudi izobraževalnim ustanovam, preverili zainteresiranost in ocenili pričakovani obseg raziskav, ki se bodo na našo pobudo začele v roku naslednjih dveh let, kar bo vsekakor dobra podlaga za nadaljnje delo in načrtovanje drugih raziskovalnih dejavnosti in monitoringa.

11.3. Redni stiki z izobraževalnimi ustanovami

Ukrepi

- Nadgrajevanje prvih stikov
- Vzpostavitev trajnega sodelovanja

Z rednimi stiki z raziskovalci in raziskovalnimi ustanovami bomo ohranjali in nadgrajevali sodelovanje in na ta način dobili tudi ustrezne povratne informacije in predloge na podlagi specialnih znanj strokovnjakov, s pomočjo katerih bomo lahko v prihodnje dodatno nadgradili obstoječi program.

11.4. Koordinacija raziskovalnega dela

Ukrepi

- Sklenitev formalnih dogovorov z zainteresiranimi ustanovami in posamezniki
- Skupni detajlni plani izvedbe raziskav in monitoringa
- Organizacija in koordinacija izvedbe
- Sodelovanje pri analizah in interpretaciji rezultatov
- Skupno vrednotenje in načrtovanje novih raziskav in monitoringov

Zgoraj navedeni ukrepi bodo v večji ali manjši meri potrebni pri vseh oblikah raziskovalnega dela, saj bomo le tako lahko zagotovili zelene rezultate. Največji vložek upravljalca načrtujemo pri skupni pripravi detajlnih planov izvedbe raziskav in monitoringa, kot tudi pri analizah, vrednotenju in načrtovanju novih raziskav in monitoringov. Pri naročilu programov raziskav, ki smo jih opredelili v okviru drugih ciljev, bomo upoštevali zakonodajo s področja javnega naročanja.

11.5. Vključevanje rezultatov tovrstnih raziskav v upravljalne aktivnosti v rezervatu

---

Ukrepi

- Uporaba rezultatov pri upravljalnih aktivnostih – spremembe upravljanja
- Preverjanje novih dognanj ob vsakršnem letnem pregledu načrta upravljanja in upoštevanje rezultatov
- Uporaba rezultatov pri pripravi načrta upravljanja za obdobje po letu 2012

Glede na vpliv novih dognanj na habitate, vrste in biotsko pestrost naravnega rezervata Škocjanski zatok bomo rezultate raziskav in monitoringa vključevali v spremembe upravljalnih aktivnosti in s tem tega načrta upravljanja na treh različnih nivojih:

- pri rezultatih, ki izkazujejo neposreden in takojšnji negativni vpliv na habitate, vrste in biotsko pestrost ob nadaljevanju aktivnosti, bomo upravljanje spremenili takoj, seveda če bodo zato izpolnjeni vsi pravno-formalni pogoji in pri večjih ukrepih, povezanih s financiranjem, tudi če bodo na voljo ustrezna finančna sredstva;
- za rezultate, kjer možen negativen vpliv na habitate, vrste in biotsko pestrost ni takojšnji, bomo nova dognanja vključili v Letne programe dela ob vsakršnem letnem pregledu izvajanja načrta upravljanja;
- v primerih, ko bodo dani rezultati relevantni za prihodnje upravljanje rezervata, jih bomo vključili v pripravo novega načrta upravljanja, ki ga bomo pripravili leta 2012.

11.6. Priprava poročil o izvedenih raziskavah in monitoringu

Ukrepi

Upravljavec in zunanji izvajalci bomo pripravljali poročila o izvedbi raziskav in monitoringa, ki jih bomo opravili v skladu s tem načrtom. Po potrebi bodo poročila prilagojena poročanju Evropski komisiji o stanju kvalifikacijskih vrst in habitatov Škocjanskega zatoka kot območja Natura 2000.

Trženje

Cilj 12: Ustvarjati prihodek iz virov, skladnih z glavnimi naravovarstvenimi cilji rezervata

Upravljalne strategije

12.1. Razvoj že identificiranih virov

Ukrepi

- Sponzorstva in donacije
- Prihodki od vodenja skupin in drugi prihodki začasnega informacijskega centra
- Kandidiranje na razpisih za sofinanciranje projektov

Tudi vnaprej bomo ustvarjali prihodke iz doslej identificiranih virov. Prihodke rezervata, ki bodo neposredno vloženi v upravljanje rezervata bomo v tem času skušali povečati tudi s pridobivanjem sponzorskih/ donatorskih sredstev, prihodki od vodenja skupin ter kandidiranjem na razpisih za sofinanciranje projektov.

12.2. Priprava in izvedba tržne strategije

Ukrepi

- Priprava celovite ponudbe storitev in izdelkov

Ponudba storitev in izdelkov bo v letu 2012 ostala nespremenjena. Izdelave in nakupa spominkov ne načrtujemo tako zaradi pomanjkanja sredstev, kot tudi gradnje informacijskega centra in druge parkovne infrastrukture. V načrtu imamo začetek priprave seznama izdelkov in storitev, ki jih bomo v rezervatu nudili po otvoritvi informacijskega centra in druge infrastrukture, predvideni v drugi polovici leta 2013.

- Izvedba drugih aktivnosti iz tržne strategije

V okviru projekta Adriawet 2000 bomo skupaj z italijanskimi partnerji pripravili skupni program za celovito in trajnostno upravljanje zavarovanih območij. V letu 2012 načrtujemo izvedbo analize razvojnih priložnosti na vključenih območjih, v Sloveniji torej naravnega rezervata Škocjanski zatok, ki jo bomo v prihodnjih letih nadgradili z modeli naprednega upravljanja ter trajnostnega razvoja območij.

Ta sklop aktivnosti bomo povezali z razvojem novih vzorcev lokalnega sodelovanja za trajnostni razvoj območij, kamor sodi tudi razvoj trajnostnega financiranja, uporabe OVE na območjih, prenosa znanj in izkušenj med območji. Konec leta 2012 bomo začeli z aktivnostmi za uporabo OVE, za Škocjanski zatok bomo strokovno primernemu izvajalcu naročili Študijo OVE za območje. V prihodnjih letih bomo izvedli seminarje za ozaveščanje podjetij in javne uprave o ohranjanju zavarovanih območij in območij Natura 2000 in poskušali razviti nove oblike lokalnega sodelovanja in sofinanciranja dejavnosti upravljanja naravnih rezervatov.

Ostalo

Cilj 13: Izvajati naravovarstveni nadzor za zagotavljanje varstvega režima in ostale upravljalske naloge v skladu z Zakonom o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON-om

Upravljalne strategije

13.1. Izvajanje naravovarstvenega nadzora

Ukrepi

- Organizacija nadzorne službe, vključno z izobraževanjem naravovarstvenih nadzornikov, v kolikor bo organizirano s strani MOP
- Neposredno in stalno izvajanje nadzora in spremljanje stanja v rezervatu in njegovem zaledju
- Ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah prepovedi, izrekanje predpisanih kazni ter obveščanje pristojnih inšpektorjev

Po delnem nakupu uniform za zaposlene v 2011 bomo v letu 2012 kupili še vse manjkajoče zimske kot tudi poletne uniforme za nadzornike in vodnike, ter jih opremili v skladu s Pravilnikom o službenem znaku, izkaznici in uniformi naravovarstvenih nadzornikov (Uradni list RS, št. 37/03).

13.2. Upravljanje in vzdrževanje objektov, opreme in zemljišč v rezervatu

---

Ukrepi

- Izvajanje stalnega nadzora nad stanjem objektov, poti, označb, opreme in zemljišč v rezervatu v obliki rednih preventivnih pregledov in obhodov
- Priprava letnih načrtov rednega vzdrževanja v okviru Letnih programov dela NRŠZ
- Izvedba vseh vzdrževalnih del
- Vzdrževanje integritete območja

13.3. Pridobivanje sredstev za ureditev in upravljanje rezervata in izvedba pridobljenih projektov v skladu s pogodbami

---

Ukrepi

- Stalno spremljanje razpoložljivih finančnih virov
- Priprava ustreznih projektnih vlog za candidature na razpisana sredstva

Tudi v letu 2012 bomo spremljali vse razpoložljive finančne vire za upravljanje in urejanje rezervata ter pripravljali ali korigirali projektne vloge (npr. za objekte) za kandidature na razpisana sredstva.

- Sodelovanje pri mednarodnih projektih

Na podlagi predhodnih projektnih vlog, ki so bile odobrene leta 2011, bomo zaposleni v naravnem rezervatu Škocjanski zatok sodelovali pri izvedbi dveh mednarodnih projektov

(oziroma projektov, financiranih iz mednarodnih sredstev). Ker s projektnimi aktivnostmi neposredno nadgrajujemo in izboljšujemo že predvidene ukrepe iz načrta upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok, so vsebine predstavljene v okviru ukrepov, na katere se nanašajo. Na tem mestu predstavljamo zgolj glavne informacije o pridobljenih projektih in njihovo povezavo s cilji in upravljavskimi strategijami tega programa:

Naziv projekta 1	Jadranska mokrišča za omrežje Natura 2000
Kratek naziv / akronim	Adriawet 2000
Datum začetka in konca izvedbe	1.11.2011 – 30.10.2014 (36 mesecev)
Cilji projekta	<ul style="list-style-type: none"> - omogočiti razvoj skupne baze strokovnih in znanstvenih podatkov s področja biotske pestrosti in spletnega portala na podlagi primerjalnih metod zbiranja podatkov in določitev skupnih protokolov monitoringa, - poglobiti poznavanje različnih virov, ki so prisotni na območjih projekta (okolje, turizem, kmetijstvo, obrtništvo, energija, storitve, socialna ekonomija) z namenom, da se poenotijo ukrepi za ohranjanje biotske pestrosti v obliki predstavitev različnim nivojem oblasti ter prek socialno ekonomskega razvoja območij, - omogočiti sprostitev vseh javnih in zasebnih finančnih virov, ki lahko pripomorejo k uresničitvi projektnih ciljev, - poglobiti in razširiti poznavanje dobrih praks upravljanja mokrišč na območjih Natura 2000 v Evropi, - določiti skupen način trajnostnega razvoja projektnih območij ob upoštevanju obstoječih upravljalških programov, - načrtovati in udejanjiti skupne pobude s področja didaktike, okoljske vzgoje, kulturne animacije in ozaveščanja, ki predstavljajo izobraževalno investicijo v mlajše generacije in lokalne skupnosti, - preveriti nove modele lokalnega sodelovanja, ki temeljijo na širjenju socialnih in okoljskih določil in ki spodbujajo javne ustanove in zasebne subjekte k aktivnostim v dobrobit biotske pestrosti in trajnostnega razvoja, - razviti skupne programe in aktivnosti s področja ozaveščanja in komunikacije po različnih ciljnih skupinah, v smislu ovrednotenja biotske pestrosti in trajnostnega razvoja, ter določitev skupne ponudbe projektnih območij.
Vrednost projekta (vrednost akt., ki so del upravljanja NRŠZ)	269.999,99 € (v celoti namenjenih nadgradnji upravljanja NRŠZ)
Financerji projekta / program oz finančni instrument	85% ESRR sredstev, 15% nacionalnega sofinanciranja / Program čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013
Upravljavske strategije, ki jih s projektom nadgrajujemo v 2012	raziskave in monitoring: strategije 1.7, 1.8 in 3.3. ter ostale s sklicem nanje; komuniciranje – cilj 8; izobraževanje – cilj 10; razvojne priložnosti in model lokalnega sodelovanja – cilj 12

Naziv projekta 2	Preparatory inventory and activities for the designation of marine IBAs and SPAs for <i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i> in Slovenia
Kratek naziv / akronim	Simarine-Natura

<i>Datum začetka in konca izvedbe</i>	1.9.2011 – 28.2.2015 (42 mesecev)
<i>Cilji projekta</i>	<ul style="list-style-type: none"> - poglobiti znanje o distribuciji, populacijskih gostotah, preletnih poteh in sezonski dinamiki vranjeka v slovenskem morju, - pripraviti strokovni predlog novega morskega IBA območja v slovenskem morju in njegova razglasitev, - razglasitev novega posebnega območja varstva v slovenskem morju na podlagi v projektu pridobljenega znanja, - pripraviti učinkovite strokovne podlage za protokol ukrepanja v primeru razlitja nafte, - vključiti cilje novo razglašene območja v upravljalne prakse deležnikov projekta, - izboljšati ozaveščenost o pomenu slovenskega morja pri ohranjanju vranjeka pri splošni javnosti in izbranih ciljnih skupinah.
<i>Vrednost projekta (vrednost akt., ki so del upravljanja NRŠZ)</i>	474.458 € (priprava strokovnih smernic za pripravo protokola ravnanja v primeru razlitij nafte in zaoljenih ptic je ocenjena na približno 30.000 €)
<i>Financerji projekta / program oz finančni instrument</i>	60% EU (LIFE+) sredstev, 28,6% prispevek partnerjev in sofinancerjev, 11,4% prispevek DOPPS kot prijavitelja / finančni instrument EU LIFE+
<i>Upravljalne strategije, ki jih s projektom nadgrajujemo v 2012</i>	Strategija 7.1 v delu, ki se nanaša na preprečevanje in ravnanje v primeru onesnaženj na morju

13.4. Učinkovito upravljanje rezervata

Ukrepi

- Pridobitev pristojnosti za upravljanja za območja, ki so znotraj meja ureditvenega načrta, vendar izven meja rezervata

V letu 2011 smo z Ministrstvom za okolje in prostor ter Zavodom RS za varstvo narave, OE Piran, aktivno sodelovali pri pripravi nove uredbe o naravnem rezervatu Škocjanski zatok. V procesu določanja mej rezervata smo v nove meje vključili vse predele, ki so bili urejeni v okviru obnove naravnega rezervata v letih 2006-07 ali vanj funkcionalno sodijo. V kolikor bo uredba potrjena s strani Vlade RS, bomo tako pridobili pristojnosti za upravljanje vseh teh doslej izvzetih območij.

Z Agencijo RS za okolje pa smo v letu 2011 aktivno pristopili k lastninjenju zemljišč v naravnem rezervatu, ki so v zemljiški knjigi še zavedene kot družbena lastnina. V tem procesu, ki še ni končan, ima ARSO tudi nalogo preveriti, če je zemljišča v t.i. trikotniku mogoče lastniniti v skladu z določbami Zakona o vodah.

- Priprava letnih programov dela in poročanje v skladu s koncesijsko pogodbo

Pripravili bomo letni program dela rezervata za 2013 in letno poročilo o uresničevanju ciljev iz programa dela za 2011. V okviru slednjega bomo ocenili doseganje cilje načrta upravljanja.

- Pregled in evalvacija načrta upravljanja, priprava načrta za obdobje po letu 2012

Med glavnimi prioritetami v letu 2012 je tudi priprava načrta upravljanja za naslednjih 10 let ter predvidoma tudi njegova obravnava ter sprejem na Vladi RS, v kolikor bodo postopki gladko tekli. Priprava načrta bo razdeljena na naslednje glavne sklope:

- pregled in evalvacija izvajanja trenutnega načrta upravljanja v obdobju 2007 do 2011
  - oblikovanje dolgoročnih in operativnih ciljev upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok za naslednje srednjeročno obdobje
  - modificiranje strukture načrta v smeri večje učinkovitosti dokumenta ob upoštevanju splošnih navodil za načrte upravljanja zavarovanih območij narave v Sloveniji
  - priprava upravljaljskih strategij in ukrepov ter njihovo ovrednotenje
  - izdelava načrta
  - predstavitev načrta ter potrditev njegove ustreznosti s strani Odbora naravnega rezervata Škocjanski zatok ter MOP
  - medresorsko usklajevanje načrta
  - obravnava in sprejem načrta na Vladi RS.
- Zbiranje in vodenje dokumentacije o stanju naravnih vrednot v rezervatu

Zbirali, vodili in arhivirali bomo vso dokumentacijo o stanju naravnih vrednot ter o tem obveščali pristojne institucije. Arhiv dokumentacije je tako v osrednji pisarni DOPPS v Ljubljani, kot tudi v začasni informacijski pisarni NRŠZ v Kopru.

- Računovodstvo, administracija

Računovodstvo smo že v preteklih letih prilagodili spreminjajoči se zakonodaji na tem področju, predvsem vodenju ločenih evidenc za javno službo, ki jo opravljamo z upravljanjem NR Škocjanski zatok ter na področju razdelitve pridobitne in nepridobitne dejavnosti, pa tudi prenosa nepremičnin v last države. Tudi v letu 2012 bomo spremljali novosti na finančno-računovoskem področju in se po potrebi prilagajali novim zakonskim izhodiščem ter natančnejšim navodilom ministrstva na tem področju.

- Zaposlovanje ustreznih kadrov v skladu s potrebami rezervata (redno in honorarno zaposleni)

V letu 2012 načrtujemo povečanje redno zaposlenih kadrov v rezervatu. Zaradi izvajanja v letu 2011 potrjenih mednarodnih projektov je namreč glede na obseg nalog izražen manjko še enega zaposlenega za opravljanje nalog s področja izobraževanja, vodenja obiskovalcev in odnosov z javnostmi v obdobju 2012-14. Zaposlitev dodatnega kadra načrtujemo že v prvi polovici leta 2012.

Po potrebi bomo honorarno zaposlili druge kadre, predvsem vodnike za vodenje skupin. Zaradi posebnih potrebnih znanj je sicer nabor takih kadrov zelo omejen, vsekakor pa jih bo potrebno tudi priučiti za delo z obiskovalci NR Škocjanski zatok. V letu 2011 smo že izvedli skupinsko izobraževanje za potencialne vodnike, v letu 2012 pa imamo v načrtu nadaljnje individualno delo s posameznimi bolj perspektivnimi vodniki oz. prostovoljci iz te skupine, ki bodo osebju rezervata pomagali pri različnih izobraževalnih aktivnostih.

IV. PREGLED PRIORITET IN KAZALNIKOV USPEŠNOSTI PRI IZVEDBI PROGRAMA V LETU 2012

Podlaga za terminski plan v nadaljevanju je Odlok o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (načrt upravljanja). Zaradi zamude pri sprejemu nove uredbe o naravnem rezervatu Škocjanski zatok se priprava naslednjega načrta upravljanja prestavi v leto 2012, v katerem bomo pri upravljanju rezervata kot podlago uporabili še sprejeti načrt upravljanja za obdobje 2007-11, kar je zaradi zamud pri investicijskem delu izvedbe programa tudi smiselno. V dosedanjem času izvajanja načrta upravljanja je prišlo do določenih sprememb, predvsem terminskih zamikov pri izvedbi nekaterih ukrepov, ki so v tabeli označene z zvezdico (*), in sicer:

1.2. Vgradnja zapornic in drugih vodno-gospodarskih objektov: dela so bila dokončana v letu 2007, dopolnitev je potrebna zaradi optimiranja vodno-gospodarskega sistema.

1.6. Upravljanje z morskim močvirjem – pridobitev pristojnosti za upravljanje območja trikotnika in 13.4. Učinkovito upravljanje rezervata: pristojnost za upravljanje mora podeliti upravljavcu pristojno ministrstvo, ki pa tega doslej še ni uredilo, zato smo izvedbo podaljšali v leto 2012 (prioriteta 1).

4.2. Repopulacija vegetacije: zaradi zamude pri dokončanju obnove lagune in dolgotrajnejšega kaljenja semen in priprave sadik se strategijo izvaja tudi v letu 2012, ko sicer ni bila več predvidena.

5.4. Preprečitev motenj pod ankaransko vpadnico – zasaditev območja: zaradi kasnejše izvedbe vpadnice se zasaditev območja prestavi v obdobje 2012-13.

6.4. Sanacija Jezerca je pogojni ukrep, ki smo ga predvidevali pod pogojem, da bo pred njo urejeno kanalizacijsko omrežje na Škocjanskem hribu. Ker je rok za to šele leta 2012, tudi v tem letu odpadejo aktivnosti za sanacijo Jezerca.

7.1. Protokol ukrepanja v primeru razlitij nafte in naftnih derivatov: ker aktivnost bistveno presega naša pooblastila kot upravljavca rezervata, smo zaradi posebnega interesa organizacije aktivnosti vključili med vsebine LIFE+ projekta SIMARINE-NATURA, ki ga izvajamo od septembra 2011, k sodelovanju pa se je zavezala tudi Agencija RS za okolje in drugi pomembni deležniki.

7.2. Usposobitev sladkovodnega pritoka v rezervat iz kaptažne vrtine ŠZV-1/02 po potrebi je bila načrtovana kot opsijska rešitev, za katero se je tekom izvajanja načrta upravljanja izkazalo, da ni potrebna. Zato se ukrepi ne izvedejo.

8.2. Mediji in odmevni dogodki: postavitve potujoče razstave se podaljšajo v leto 2012; oglaševanja v letu 2012 ne načrtujemo, ker bo potekala gradnja objektov in tovrstni ukrep zaradi zamud pri dokončnem urejanju rezervata še ni potreben.

9.4. Izgradnja, oprema in vzdrževanje krožne učne poti, 9.5. Izgradnja centra za obiskovalce in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki in 9.6. Objekti pod ankaransko vpadnico: zaradi daljših postopkov pridobivanja sredstev in gradbenega dovoljenja za objekte v NR Škocjanski zatok, kot smo predvidevali v času priprave NU, je glavnina gradbenih del predvidena v obdobju 2012-13; vzdrževanje objektov v letu 2012 še ni aktualno, zato ga v program nismo vključili.

10.1. Izdelava vsebinskih programov za obiskovalce: dodali smo nadgradnjo izobraževalnega programa za tekoče šolsko leto, ki bo v obdobju trajanja tega Načrta upravljanja stalna.

Terminski plan so dopolnili tudi z ukrepi v okviru pridobljenih projektov Adriawet 2000 in Simarine-Natura (glej ukrep 13.3).

Pojasnilo k oznakam prioritete:

Prioriteta 1

Z 1 označujemo strategije in ukrepe, ki jih je nujno treba izvesti v določenem letu (npr. ukrepi upravljanja in nadzora, ukrepi, ki se nanašajo na izgradnjo parkovne infrastrukture, nekateri programi monitoringa, poročila).

V kolikor do izvedbe teh ukrepov ne pride v predvidenem obdobju, bo to neposredno in takoj negativno vplivalo na celotno izvedbo načrta in prispevalo k slabšemu doseganju ciljev rezervata. Glede na cilje rezervata in tega načrta bo neizvajanje teh ukrepov prizadelo ogrožene živalske in rastlinske vrste ter negativno vplivalo na biotsko pestrost območja, saj ne bodo vzpostavljeni pogoji za njihovo ponovno naselitev. Razlogi za neizvajanje teh ukrepov morajo biti zelo dobro opredeljeni v letnih poročilih.

Prioriteta 2

Sem sodijo strategije in ukrepi, ki so pomembni za nemoteno upravljanje rezervata. Priporočljivo je, da se izvedejo v predvidenem roku. Pri izvedbi teh smo toliko fleksibilni, da jih izvedemo v obdobju do enega leta kasneje brez neposrednih in takojšnjih negativnih vplivov na habitate, vrste in biotsko pestrost. Pričakovati je, da jih bomo v pričakovanih razmerah izvedli v predvidenem letu, preložijo se lahko zaradi nepričakovanih okoliščin.

Ob neizvajanju ukrepov prioritete 2 pride do poslabšanja varstvenega statusa habitatov in vrst v obdobju 2-3 let. Razlogi za neizvajanje se opredelijo v letnih poročilih.

Prioriteta 3

V ta sklop sodijo zaželene strategije in ukrepi, ki jih bomo v predvidenem letu izvedli le, v kolikor bodo to dopuščali čas in drugi viri. Pomembno je, da ukrepe prioritete 3 identificiramo in jih do konca izvajanja načrta tudi izvedemo. V ta sklop npr. sodijo posebne raziskave ter diplomske in podobne naloge, ki jih predvsem vzpodbujamo, moramo pa za pomoč raziskovalcem nameniti tudi nekaj časa.

Kazalniki/ rezultati

Na podlagi navodil ministrstva smo poleg prioritete v tabelo vključili tudi kazalnike oz. rezultate predvidenih ukrepov.

Cilji/strategije/ukrepi	Prioritete 2012	Kazalniki / rezultati
Cilj 1: Do konca marca 2007 ustvariti in kasneje upravljati 12 ha odprtih sladkovodnih površin in trstičja na Bertoški bonifiki, primernih za gnezdenje čapljice in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami, kot tudi za vodne ptice na selitvi in prezimovanju		
1.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje območij s stalno vodo in sestoji trstičja na Bertoški bonifiki (vsi ukrepi)	-	-
1.2. Vgradnja zapornic in drugih VG objektov z možnostjo popolne občasne izsušitve območja	1*	Optimiziran VG sistem
1.3. Oblikovanje vsaj 4 ha trstičja (vsi ukrepi)	-	-
1.4. Upravljanje s trstičjem - ohranjanje primerne strukture		
- Nadzor stanja in upravljanje sestojev trstičja in vrbovja	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Vzdrževanje določenega vodnega režima v trstičju	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
1.5. Upravljanje območij s stalno vodo in z otoki		
- Čiščenje dovodnih jarkov	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst

- Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur	2	Trajnost in kakovostno delovanje infrastrukture
- Upravljanje VG objektov za zagotavljanje vodnega režima	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Nadzor zaraščanja otočkov in čiščenje vegetacije	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Košnja/ mulčanje zaraščajočih se predelov	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Monitoring in čiščenje Are na območju izven rezervata	3	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
1.6. Upravljanje z morskim močvirjem		
- Pridobitev pristojnosti za upravljanje trikotnika	1*	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Monitoring morskega močvirja	3	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
1.7. Monitoring ptic (vsi ukrepi)		
	1	Vpogled v stanje, primerjava s podatki pred obnovo, optimizacija upravljanja in metodologije
1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin		
	2	Vpogled v stanje, primerjava s podatki pred obnovo, predlogi strokovnjakov glede optimizacije upravljanja, metodologije monitoringa
1.9. Pregled stanja habitatnih tipov		
	1	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki, predlogi strokovnjakov glede optimizacije upravljanja
Cilj 2: Do konca marca 2007 oblikovati in kasneje upravljati 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov, primernih za gnezdenje polojnika, kot selitvena postaja ter kot prezimovališče za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot sta žvižgavka in rasa žlicarica		
2.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov (vsi ukrepi)	-	-
2.2. Upravljanje 12 ha vlažnih in močvirnih travnikov		
- Razdelitev območja na površine z različnim načinom košnje ali paše	3	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Košnja in mulčanje travnikov	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Vzpostavitev in vzdrževanje pašnega sistema	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Pridobitev semenske banke in dosejanje travnikov	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
2.3. Vgradnja zapornic in drugih VG objektov in upravljanje nivojev vode za potrebe ptic		
- Upravljanje VG objektov za zagotavljanje vodnega režima	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
2.4. Raziskava in monitoring nevretenčarjev	2	Glej 1.8.
2.5. Monitoring razvoja vlažnih in močvirnih travnikov	2	Izboljšanje stanja združb
2.6. Pregled stanja habitatnih tipov	1	Glej 1.9.
2.7. Monitoring ptic (vsi ukrepi)	1	Glej 1.7.
2.8. Izvedba nadzora nad plenilci in tujerodnimi vrstami (vsi ukrepi)	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst (preprečitev predacije, invazivnih vrst – povezava z ukrepom 9.7)
2.9. Spremljanje vpliva nivoja vodne gladine v jarkih na nivo podtalnice	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst

Cilj 3: Obnoviti polnaravne funkcije in pogoje v brakični laguni z odstranitvijo 200.000 m³ sedimenta iz lagune, oblikovati osrednjo poglobitev in sekundarne kanale v letu 2007, ki bodo omogočali plimovanje in pretok vode po celem vodnem telesu z namenom vzpostavitve ponovne povezave z morskim ekosistemom ter povečanja nacionalno pomembnih populacij prezimujočih ptic, kot so liska, race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem		
3.1. Izvedba očiščevalnih del v laguni (vsi ukrepi)	-	-
3.2. Vzpostavitev delovanja sistema plimne črpalke in nadzor delovanja		
- <i>Opazovanje delovanja lagune</i>	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- <i>Upravljanje nivojev vodne gladine v laguni</i>	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- <i>Redno vzdrževanje zaporničnega sistema</i>	2	Trajnost in kakovostno delovanje infrastrukture
3.3. Raziskave in monitoring flore in favne ter tujerodnih vrst v laguni	2	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki in nadzor tujerodnih vrst
Cilj 4: Obnoviti, oblikovati in povečati habitate ob robu lagune, in sicer 25 ha slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije, 1,5 ha morskih močvirij z obmorskim ločkom in 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije do konca aprila 2007		
4.1. Oblikovanje robnih habitatov v laguni, usklajeno z odstranjevanjem sedimenta (vsi ukrepi)	-	-
4.2. Repopulacija vegetacije (vsi ukrepi)	2*	Izboljšanje stanja združb
4.3. Monitoring in nadzor razvoja vegetacije na robnih habitatih lagune (vsi ukrepi)	2	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki, predlogi strokovnjakov glede optimizacije upravljanja
4.4. Pregled stanja habitatnih tipov	1	Glej 1.9.
Cilj 5: Upravljanje robnih habitatov z namenom povečanja gnezdeče populacije beločlega deževnika (5-10 parov) in zagotoviti ustrezne pogoje za gnezditve male čigre		
5.1. Oblikovanje in vzdrževanje ugodnih gnezditvenih pogojev za obe vrsti	-	-
- <i>Vzdrževanje ustreznih vodostajev v laguni</i>	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst, hidrološkega režima lagune
- <i>Upravljanje vegetacije na gnezditvenih površinah beločlega deževnika in na gnezditvenih otočkih</i>	2	Glej 4.3.
5.2. Monitoring ptic (vsi ukrepi)	1	Glej 1.7.
5.3. Izvedba nadzora nad plenilci (vsi ukrepi)	1	Glej 2.8.
5.4. Preprečitev motenj pod ankaransko vpadnico		
- <i>Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico (2012-13)</i>	1*	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst, preprečitev dostopa na varovane dele
- <i>Sodelovanje z upravljalcem ankaranske vpadnice za kakovostno upravljanje in vzdrževanje ceste</i>	2	Preprečitev negativnih vplivov cestne infrastrukture na rezervat
Cilj 6: Upravljanje in vzdrževanje Jezerce in obrobno trstičje za gnezdenje 1-3 parov čapljice, 8-10 parov rakarjev, 6-10 parov svilnic in drugih močvirskih ptic		
6.1. Odstranitev vse infrastrukture ob Jezercu po prenehanju vrtičkarske dejavnosti	-	-
6.2. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno (vsi ukrepi)	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst, hidrološkega režima lagune
6.3. Zasaditev avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst		
- <i>Vzdrževanje ruderalne vegetacije</i>	3	Ugodno stanje habitatov,

		varovanih žival. in rastl. vrst
6.4. Sanacija Jezerca (pogojno)		
- Izvedba stalnega monitoringa kakovosti vode in stanja v jezercu, skupaj z evidentiranjem vseh virov emisij, priprava izhodišč za načrtovanje revitalizacije	1*	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki; podlaga za prihodnjo revitalizacijo
6.5. Monitoring ptic (vsi ukrepi)	1	Glej 1.7.
6.6. Monitoring rib, dvoživk in nevretenčarjev	2	Glej 1.8.
Cilj 7: Izboljšati in vzdrževati potrebno kakovost in količino vode za vzpostavitev in ohranjanje ugodnih ekoloških pogojev in statusa habitatov na celotnem območju rezervata		
7.1. Zagotavljanje potrebne količine in kakovosti vode za upravljanje rezervata		
- Stalno sodelovanje z rečnim nadzornikom, pristojnim VG službami in drugimi uporabniki vode iz Rižane	2	Zagotovljena potrebna količina vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Sodelovanje pri adaptiranju VG objektov izven rezervata	3	Zagotovljena potrebna količina vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Zaščita lagune pred potencialnim onesnaženjem z morja	1	Zagotovljena potrebna kakovost vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Sodelovanje za zagotovitev preventivnih ukrepov na izpustih meteornih vod v rezervat (npr. ustrezni lovilci olj, filtri in redno vzdrževanje)	2	Zagotovljena potrebna kakovost vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Sodelovanje pri nadzoru - dela, ki bi lahko negativno vplivala na kakovost vode v rezervatu	2	Zagotovljena potrebna kakovost vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Sodelovanje v Sea Alarm Foundation	2	Dodatno znanje in izkušnje pri pripravi protokola ukrepanja v primeru razlitij
- Izdelava strokovnih smernic za pripravo protokola ukrepanja in rehabilitacija ptic (projekt Simarine-Natura)	1*	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
7.2. Usposobitev sladkovodnega pritoka v rezervat iz kaptažne vrtine ŠZV-1/02 po potrebi (opcijnska rešitev)	-	-
7.3. Monitoring kakovosti vode in hidroloških parametrov		
- Izvajanje dolgoročnega programa preiskav vode	1	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki
- Izvajanje dolgoročnega monitoringa hidroloških parametrov	2	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki
Cilj 8: Razviti in vzdrževati pozitivno podobo rezervata pri glavnih ciljnih skupinah (obiskovalci, lokalno prebivalstvo) in javnih službah		
8.1. Uporaba lastnih tiskanih, virtualnih in drugih medijev (vsi ukrepi)	2	Ključna sporočila prenešana glavnim ciljnim skupinam
8.2. Mediji in odmevni dogodki		
- Delo z mediji, predvsem ob medijsko odmevnih dogodkih	2	Ključna sporočila prenešana splošni javnosti
- Sejmi in prireditve	3	Ključna sporočila prenešana glavnim ciljnim skupinam
- Potujoča razstava	3*	Ključna sporočila prenešana glavnim ciljnim skupinam
- Oglaševanje	3*	-
8.3. Neposredne predstavitve in promocija rezervata (vsi ukrepi)	2	Ključna sporočila prenešana glavnim ciljnim skupinam
8.4. Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov z lokalno skupnostjo in različnimi ključnimi organizacijami (vsi ukrepi)	2	Pozitivna podoba rezervata pri glavnih ciljnih skupinah

8.5. Sodelovanje in skupna promocija v okviru mreže upravljavcev severno-jadranskih mokrišč Adriawet in z upravljavci drugih zavarovanih območij (vsi ukrepi)	2	Pridobljena nova znanja, izkušnje; nadgradnja programa s projektom Adriawet 2000
Cilj 9: Do leta 2009 zgraditi načrtovano parkovno infrastrukturo (informacijski center, centralna opazovalnica, opazovalni stolp, učne poti z opremo, itd.), ki bo ljudem omogočala kakovostno doživljanje narave in jim posredovala ključna sporočila		
9.1. Dokončanje izhodišč	-	-
9.2. Zagotovitev financiranja (vsi ukrepi)	-	-
9.3. Izdelava dokumentacije in pridobitev vseh potrebnih soglasij in dovoljenj (vsi ukrepi)	1*	Podlage za doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave za obiskovalce
9.4. Izgradnja, oprema in vzdrževanje krožne učne poti z opazovališči, znaki in mlakami (vsi ukrepi)		
- Izgradnja in oprema načrtovanih objektov in ureditev	1*	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave za obiskovalce
- Vzdrževanje objektov in ureditev	2	Trajnost in kakovostno delovanje infrastrukture in ureditev
9.5. Izgradnja, oprema in vzdrževanje centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki (vsi ukrepi)		
- Izgradnja in oprema načrtovanih objektov in ureditev	1*	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave za obiskovalce
9.6. Izgradnja, oprema in vzdrževanje objektov, poti in druge parkovne infrastrukture na območju pod ankaransko vpadnico		
- Izgradnja in oprema načrtovanih objektov in ureditev	1*	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave za obiskovalce
9.7. Minimiziranje motenj		
- Izgradnja, vzdrževanje in dopolnjevanje vseh naravnih in umetnih zastorov	2	Preprečitev motenj na živi svet s strani obiskovalcev, omejevanje tujerodnih vrst
- Omejen vstop v določene dele rezervata med gnezditveno sezono	2	Preprečitev motenj na živi svet s strani obiskovalcev
- Kodeks obnašanja v rezervatu	2	Preprečitev motenj na živi svet, kakovostno doživljanje narave
- Vodenje skupin	2	Preprečitev motenj na živi svet, kakovostno doživljanje narave
- Dodatna protihrupna zaščita (opcijška rešitev)	2	Preprečitev motenj na živi svet, kakovostno doživljanje narave
- Sodelovanje za zmanjšanje hrupa in svetlobnega onesnaženja v okolici rezervata	2	Preprečitev motenj na živi svet, kakovostno doživljanje narave
9.8. Monitoring števila obiskovalcev in raziskava njihovih potreb in zahtev (vsi ukrepi)	2	Kakovostno doživljanje narave, izboljšanje programov
Cilj 10: V letu 2007 dokončati vsebinske programe za obiskovalce rezervata in jih v nadaljevanju stalno izvajati		
10.1. Izdelava vsebinskih programov za obiskovalce rezervata po glavnih ciljnih skupinah (vsi ukrepi)	2*	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave za vse

		izobraževalne skupine
10.2. Priprava interpretacijskih in izobraževalnih materialov ter razvoj in izdelava ali nakup potrebne opreme in pripomočkov (vsi ukrepi)	2	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave
10.3. Izvajanje vsebinskih programov za obiskovalce rezervata (vsi ukrepi)	2	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave
10.4. Izvajanje izobraževalnega programa (vsi ukrepi)	2	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave za vse izobraževalne skupine
Cilj 11: Vzpodbujati raziskave študentov, dijakov, drugih izobraževalnih skupin in raziskovalnih ustanov v rezervatu		
11.1. Program potrebnih raziskav in monitoringov v rezervatu in primerjalnih analiz z drugimi območji (vsi ukrepi)	2	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, pozitivna podoba rezervata
11.2. Distribucija program ustreznim izobraževalnim in raziskovalnim ustanovam in posameznikom (vsi ukrepi)	2	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, pozitivna podoba rezervata
11.3. Redni stiki z izobraževalnimi ustanovami	2	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, pozitivna podoba rezervata
11.4. Koordinacija raziskovalnega dela (vsi ukrepi)	2	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, pozitivna podoba rezervata
11.5. Vključevanje rezultatov raziskav v upravljalne aktivnosti (vsi ukrepi)	2	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, izboljšanje upravljanja in s tem vpliv na ugodno stanje varovanih vrst in habitatov
11.6. Priprava poročil o izvedenih raziskavah in monitoringih	1	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, pozitivna podoba rezervata
Cilj 12: Ustvarjati prihodek iz virov, skladnih z glavnimi naravovarstvenimi cilji rezervata		
12.1. Razvoj že identificiranih virov (vsi ukrepi)	2*	Oblikovani zadostni prihodki za izvajanje javne službe
12.2. Priprava in izvedba tržne strategije		
- Priprava celovite ponudbe storitev	3	Oblikovani načrti za zadostne prihodke za izvajanje javne službe, prenos vsebin
- Izvedba drugih aktivnosti iz tržne strategije (projekt <i>Adriawet 2000</i>)	1*	Oblikovani načrti za zadostne prihodke za izvajanje javne službe
Cilj 13: Izvajati naravovarstveni nadzor za zgotavljanje varstvenega režima in ostale upravljalne naloge v skladu z ZNRŠZ, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON-om		
13.1. Izvajanje naravovarstvenega nadzora (vsi ukrepi)	1	Učinkovito izvajanje javne službe, preprečitev negativnih vplivov
13.2. Upravljanje in vzdrževanje objektov, opreme in zemljišč v rezervatu (vsi ukrepi)	2	Trajnost in kakovostno delovanje infrastrukture in ureditev
13.3. Pridobivanje sredstev za ureditev in upravljanje rezervata in izvedba pridobljenih projektov v skladu s pogodbami (vsi ukrepi)	2	Oblikovani zadostni prihodki za izvajanje javne službe ter vodenje investicij v rezervatu
13.4. Učinkovito upravljanje rezervata		

- Pridobitev pristojnosti za upravljanje za območja, ki so v UN, vendar izven meja rezervata	1*	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Pregled in evalvacija tega NU, priprava in sprejem novega NU za naslednje srednjeročno obdobje	1*	Učinkovito upravljanje rezervata in doseganje njegovih varstvenih in razvojnih ciljev
- Ostali ukrepi	2	Učinkovito izvajanje javne službe

V. PREGLED FINANČNEGA OKVIRA

Finančna preglednica vsebuje povzetek glavnih predvidenih stroškov, od katerih so stroški izvedbe programa in investicij razdeljeni po upravljavskih strategijah, stroški plač po ciljih na podlagi tabele 4 - Načrt razdelitve dela osebja NR Škocjanski zatok po urah in vrednostih, materialni stroški pa so prikazani v skupnih načrtovanih zneskih. V nadaljevanju je posebej opredeljeno financiranje iz naslova presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. Finančni plan redne dejavnosti upravljavca je posebna priloga Predloga programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2012 (Priloga 1). Na prihodkovni strani so opredeljeni vsi viri za pokrivanje načrtovanih stroškov za izvedbo programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2012.

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s.p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28.2.2008.

Tabela 1: Prikaz načrtovanih stroškov izvedbe programa dela NRŠZ v letu 2012

UKREPI STROŠKI PO CILJIH/ UKREPIH	PLAN 2012 – STROŠKI (v EUR)			
	Mat.in storitve	Investicije	Plače	SKUPAJ
Cilj 1			27.092	27.092
1.2. Vgradnja zapornic - izvedba zapornice jarek8		44.065		43.000
1.5. Upravljanje vegetacije - strojne storitve, bager	7.840			7.840
1.7. Monitoring ptic - obročki	400			400
1.8. Raziskave in monitoring favne in flore	3.300			3.300
1.9. Kartiranje HT-sladkovodni del	1.500			1.500
Cilj 2			12.185	12.185
2.2. Pašne živali, upravljanje	4.500	4.000		8.500
Cilj 3			3.117	3.117
3.2. Redno vzdrževanje zaporničnega sistema	1.000			1.000
3.3. Raziskave nevretenčarjev ter tujerodnih organizmov v laguni	11.000			11.000
Cilj 4			975	975
Cilj 5			2.399	2.399
5.4. Zasaditev obm. pod ank.vpadnico	550			550
Cilj 6			1.989	1.989
6.4. Strok. podlage/ izhodišča za sanacijo Jezerca	1.730			6.995
Cilj 7			9.545	9.545
Cilj 8			33.940	33.940
8.1. Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani	1.200			1.200
8.5. Organizacija projektnih srečanj/ delavnic	900			900
8.5. Izdelava informativno promocijskega materiala	500			500
Cilj 9			23.974	23.974
9.3. Projekt notranje opreme, sprememba PZI gradnja		27.090		27.090
9.4-6. Gradnja objektov, nadzor		2.313.174		2.313.174
9.7. Preprečevanje motenj-zasaditve na	950			950

Bert.bonifiki				
Cilj 10			21.010	21.010
10.2. Nadaljnja snemanja in montaže filmskega materiala	10.000			10.000
10.2. Oblikovanje razstav/ interpretacije	1.650			1.650
10.2. Zunanji eksperti-interpretacija, komuniciranje, trženje ipd.	8.000			8.000
Cilj 11			3.061	3.061
Cilj 12			10.346	10.346
Cilj 13			27.651	27.651
13.4. Računalniška oprema, uniforme	4.200	1.000		1.000
Program 2012 - režijski in potni str., upr.stroški	39.400			39.400
SKUPAJ PROGRAM 2012	99.685	2.388.264	177.282	2.665.231

Opomba: Med kategorijama materialni stroški in plače poraba sredstev lahko odstopa do 5% vrednosti posamezne kategorije.

Tabela 2: Prikaz načrtovanih virov/ prihodkov za izvedbo programa dela NRŠZ v letu 2012

UKREPI			PLAN 2012 - VIRI / PRIHODKI (v EUR)					
STROŠKI UKREPIH	PO	CILJIH/	PP 2143	Adriawet 2000	Simarine -Natura	Prihodki NRŠZ	Viri-objekti	SKUPAJ
Cilj 1			15.604	11.488				27.092
1.2. Vgradnja zapornic - izvedba zapornice jarek8			44.065					43.000
1.5. Upravljanje vegetacije - strojne storitve, bager			7.840					7.840
1.7. Monitoring ptic - obročki			400					400
1.8. Raziskave in monitoring favne in flore			3.300					3.300
1.9. Kartiranje HT-sladkovodni del			1.500					1.500
Cilj 2			12.185					12.185
2.2. Pašne živali, upravljanje			4.500			4.000		8.500
Cilj 3			3.117					3.117
3.2. Redno vzdrževanje zaporničnega sistema			1.000					1.000
3.3. Raziskave nevretenčarjev ter tujerodnih organizmov v laguni			11.000					11.000
Cilj 4			975					975
Cilj 5			2.399					2.399
5.4. Zasaditev obm. pod ank.vpadnico			550					550
Cilj 6			1.989					1.989
6.4. Strok. podlage/ izhodišča za sanacijo Jezerca			1.730					6.995
Cilj 7			5.921		3.624			9.545
Cilj 8			12.983	20.958				33.940
8.1. Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani			1.200					1.200
8.5. Organizacija projektnih srečanj/ delavnic			0	900				900
8.5. Izdelava informativno promocijskega materiala			0	500				500

Cilj 9	23.974					23.974
9.3. Projekt notranje opreme, sprememba PZI gradnja	0				27.090	27.090
9.4-6. Gradnja objektov, nadzor	0				2.313.174	2.313.174
9.7. Preprečevanje motenj-zasaditve na Bert.bonifiki	950					950
Cilj 10	14.668	6.342				21.010
10.2. Nadaljnja snemanja in montaže filmskega materiala	10.000					10.000
10.2. Oblikovanje razstav/interpretacije	0	1.650				1.650
10.2. Zunanji eksperti-interpretacija, komuniciranje, trženje ipd.	8.000					8.000
Cilj 11	3.061					3.061
Cilj 12	4.741	5.605				10.346
Cilj 13	27.651					27.651
13.4. Računalniška oprema, uniforme	5.200					1.000
Program 2012 - režijski in potni str., upr.stroški	34.500	4.900				39.400
SKUPAJ PROGRAM 2012	265.000	52.343	3.624	4.000	2.340.264	2.665.231

Financiranje iz naslova presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS

DOPPS je vsa dodeljena sredstva iz presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS namenil za izvedbo ukrepa 9.5. Izgradnja centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami (vključno s hlevom z obrobo) in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki. Sredstva predstavljajo nacionalno sofinanciranje projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok in jih doslej upravljavec zaradi zamude pri začetku investicije ni črpal. Zato se v skladu s Programom dela rezervata in sklenjenima pogodbama sredstva prenesejo v naslednje proračunsko obdobje, namenjena pa ostajajo za izvedbo istega ukrepa, in sicer:

1. sredstva v višini 296.645,69 EUR, ki predstavljajo presežek prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za leti 2005 in 2006, za obdobje od 1.3.2008 do 31.12.2010, na podlagi 5. odstavka 148. člena Zakona o ohranjanju narave (Ur.l.RS št. 96/04), sklepa Vlade RS z dne 27.12.2007, sklepa ministra za okolje in prostor št. 406-12/2005/11 z dne 28.1.2008, popravka sklepa št. 406-12/2005/15 z dne 5.6.2008, sklenjene tripartitne pogodbe št. 2511-08-600135 o financiranju načrtovanih ukrepov na podlagi sprejetega programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok in aneksov št. 1 in 2 k tej pogodbi,
2. sredstva v višini 203.709,00 EUR, ki predstavljajo iz presežek prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za leto 2007, za obdobje do 30.6.2011 na podlagi 5. odstavka 148. člena Zakona o ohranjanju narave (Ur.l.RS št. 96/04), sklepa Vlade RS št. 47602-26/2008/5 z dne 10.7.2008, sklepa ministra za okolje in prostor št. 476-25/2007/3 z dne 14.8.2008 ter sklenjene tripartitne pogodbe št. 2511-09-600030 o financiranju načrtovanih ukrepov na podlagi sprejetega programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok in aneksa št. 1 k tej pogodbi.

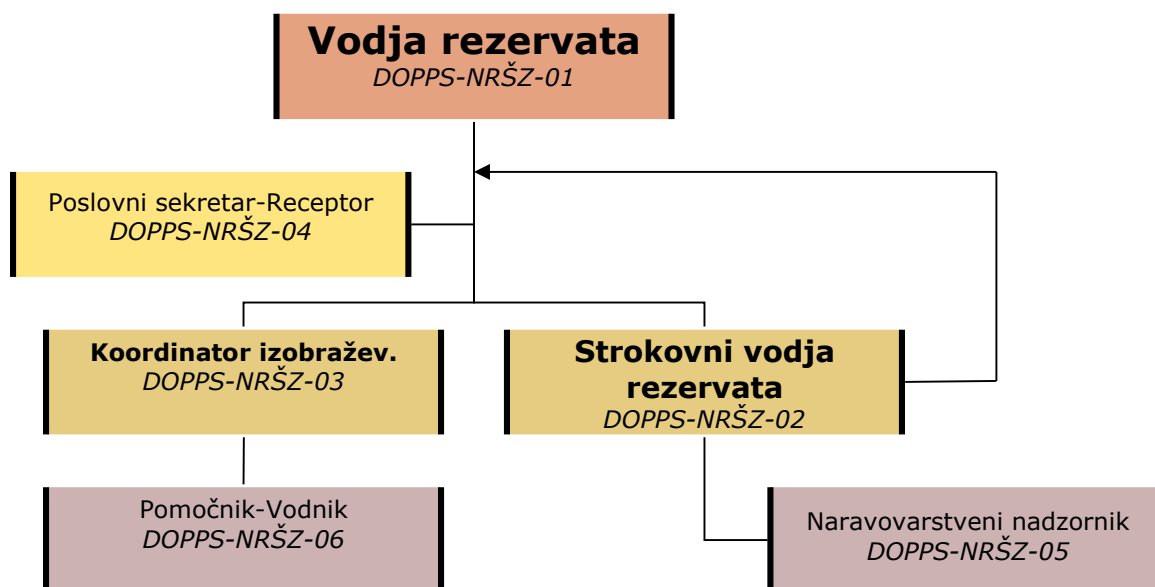
ukrep	sredstva
9.5. Izgradnja centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami (vključno s hlevom z obrobo) in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki	296.645,69 EUR (presežek 2005-06)
	203.709,00 EUR (presežek 2007)
SKUPAJ	500.354,69 EUR

Neporabljeni del sredstev se prenese v prihodnje proračunsko obdobje.

Zaradi zamud pri začetku investicije v objekte v naravnem rezervatu Škocjanski zatok le-ti ne bodo zgrajeni do predvidenega roka za financiranje načrtovanih ukrepov po obeh pogodbah, to je do 31.12.2012. Zato bo pred iztekom roka treba skleniti anekse k obema pogodbama, s katerimi se financiranje ukrepov podaljša do predvidenega zaključka investicije v objekte v rezervatu v skladu z novo finančno dinamiko projekta in potrjeno vlogo za pridobitev ESRR sredstev. V primeru, da vsa pogodbeno sredstva iz presežkov Sklada ne bodo potrebna za gradnjo objektov, se razliko z aneksi prerazporedi na druge prihodnje ukrepe, ki vsebujejo investicije v naravnem rezervatu, npr. za odkup zemljišč na območju ob Telekomu, ki je predlagano za vključitev v naravni rezervat z novo uredbo o NRŠZ, ki je v pripravi na MOP, ali za druge investicijske nakupe.

VI. KADROVSKI NAČRT

Organigram delovnih mest za Sektor naravni rezervati - naravni rezervat Škocjanski zatok izhaja iz sprejetega akta o sistemizaciji DOPPS, ki velja od 1.9.2008:

V letu 2012 za izvedbo programa dela naravnega rezervata, nadgrajenega s projektnimi aktivnostmi in financiranjem, načrtujemo zaposlitev dodatne osebe na mestu Pomočnik-Vodnik (DOPPS-NRŠZ-06). V času konic načrtujemo povečan angažma ostalih zaposlenih na DOPPS, kot tudi honorarnih sodelavcev. Ker se bo s tem ukrepom znižal angažma zaposlenih DOPPS v ostalih sektorjih, se bo v primerjavi z letom 2011 zaposlenost, izražena z ekvivalentom polnega delovnega časa, povečala le za 0,15 osebe (s 7,15 na 7,30 FTE).

Program dela naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2012 bo izvedlo 7 stalno zaposlenih v rezervatu (vodja rezervata, strokovni vodja rezervata, poslovni sekretar-receptor, koordinator izobraževanja in dva naravovarstvena nadzornika za polni delovni čas ter pomočnik-vodnik za polovični delovni čas). Poleg tega bodo pri izvedbi programa z delom delovnega časa sodelovali še tretji naravovarstveni nadzornik, poslovna sekretarka in direktor. Po potrebi bomo občasno zaposlovali še honorarne sodelavce (študentsko delo ali delo po pogodbi). Vsi predvideni kadri so potrebni za izvedbo redne dejavnosti javne službe upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja in so predvideni v finančnem planu.

Iz spodnje tabele je razvidna predvidena struktura in obseg kadrovskega načrta za leto 2012 ter povzetek predvidenega angažmaja in stroškov zaposlenih:

Zaposleni – naziv	Strok.izobrazba	Zaht. izobrazba	Trajanje
SEKTOR NARAVNI REZERVATI – naravni rezervat Škocjanski zatok			
Vodja rezervata	univ.dipl.ekon.	UNI	Ned.čas
Strokovni vodja rezervata	gimn.maturant	UNI/ alt. srednja	Ned.čas
Poslovni sekretar-receptor	dipl.org.	VS	Ned.čas
Koordinator izobraževanja	univ.dipl.biol.	UNI	Ned.čas
Naravovarstveni nadzornik - 2-3	poklicna/srednja	poklicna/srednja	Ned.čas
Pomočnik-vodnik		UNI/ alt. srednja	Dol.čas
SEKTOR SKUPNE SLUŽBE IN			

VODSTVO			
Direktor	univ.dipl.biol., dr.	UNI	Ned.čas
Poslovna sekretarka	gimn.maturant	Srednja	Ned.čas
VARSTVENO ORNITOLOŠKI SEKTOR			
Ornitolog	univ.dipl.biol.	UNI	Ned.čas.

Zaposleni – naziv	% zap.	Del.ure	Urna postavka (EUR)	Str. plač/ osebe (EUR)	Vir: 2143 (EUR)	PP-	Drugi viri (EUR)
SEKTOR NARAVNI REZERVATI – NRŠZ							
Vodja rezervata (VR)	100	1800	22,43	40.379,6	31.738,5		8.641,2
Strokovni vodja rezervata (SVR)	100	1800	16,20	29.156,0	18.484,2		10.671,8
Posl.sekretar-receptor (PS-R)	100	1800	11,25	20.244,4	8.010,0		12.234,4
Koordinator izobraževanja (KI)	100	1800	12,08	21.744,0	11.778,0		9.966,0
Naravovarstveni nadzornik (NN1)	100	1800	9,77	17.586,0	17.586,0		0,0
Naravovarstveni nadzornik (NN2)	100	1800	9,77	17.586,0	17.586,0		0,0
Naravovarstveni nadzornik (NN3)	47	845	9,77	8.255,7	8.255,7		0,0
Pomočnik-vodnik	49	875	12,08	10.570,0	5.134,0		5.436,0
SEKTOR SKUPNE SLUŽBE							
Direktor (D)	18	320	24,85	7.952,0	7.952,0		0,0
Poslovna sekretarka (PS)	12	220	12,46	2.741,2	2.741,2		0,0
VARSTVENO ORNITOLOŠKI SEKTOR							
Ornitolog (ORN)	4	75	14,23	1.067,3		0,0	1.067,3
SKUPAJ		13.135		177.282,0	129.265,5		48.016,5

Opombe:

- V oceni stroškov plač po osebah (BOD2) zajemamo samo stroške plač, povezane z upravljanjem NR Škocjanski zatok (celotni BOD2*indeks zaposlenosti pri upravljanju rezervata);
- Urna postavka je preračunana na dejanske pričakovane učinkovite delovne ure zaposlenih in je zato približno 14% višja od računovodske urne postavke; dejansko opravljene učinkovite delovne ure zaposlenih uporabljamo tudi pri poročanju in izdaji zahtevkov;
- Podrobni načrt razdelitve dela zaposlenih po urah, vrednostih in virih se nahaja v Prilogi 1 – Tabela 4.

PRILOGA 1 – FINANČNI PLAN REDNE DEJAVNOSTI UPRAVLJAVCA

Finančni plan redne dejavnosti upravljavca sestavljajo štiri tabele, in sicer:

- Tabela 1: Izdatki po virih financiranja
- Tabela 2: Načrt prejemkov redne dejavnosti upravljavca
- Tabela 3: Načrt izdatkov redne dejavnosti upravljavca
- Tabela 4: Načrt razdelitve dela osebja NR Škocjanski zatok po urah in vrednostih

Načrti izdatkov so pripravljene po načelu denarnega toka. Izdatki torej pokrivajo obdobje od 1.1.2012 do 31.12.2012.